

SÄKERHET Brister som uppmärksammas åtgärdas inte.

REKRYTERING Regel om ADHD-diagnoser tas bort i Försvarsmakten.

ANALYS Försvarsberedningens uppgång och fall.

nr. 4
2019

OFFICERSTIDNINGEN

För dig som är medlem i Officersförbundet

www.officersforbundet.se

Försvarets ansikte utåt

➤ Livbataljon ansvarar för all statsceremoniell verksamhet i Försvarsmakten, men har svårt att rekrytera tillräckligt med personal. Livskvadron är inne i en hektisk period med 45 beridna vaktparader som ska genomföras. Officerstidningen följde med i förberedelserna inför avmarsch från Kavallerikasern.

Underrapportering i Prio försvårar arbetsmiljöarbetet i Försvarsmakten

VI BEHÖVER BLI FLER

Vi är totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Rätt person, på rätt plats, med rätt ansvar. Vi är myndigheten som ser till att de människor som är bäst lämpade får förtroendet att bidra till trygghet i samhället. Vi har lång erfarenhet av att genom tester, undersökningar och bedömningar göra urval för trygghet och säkerhet i det svenska samhället. Vi ansvarar också för att upprätthålla ordning och reda i krigsorganisationen så att alla, i händelse av kris eller krig, ska veta var de ska inställa sig och vad de ska göra. Jämställdhet och mångfald är en tillgång för vår arbetsplats och vi välkomnar därför sökande med olika bakgrunder och erfarenheter.

Handläggare för Försvarets krigsförband

Du kommer att arbeta som personalredovisare inom enheten för bemanningsstöd som ingår i avdelningen för bemanning och beredskap. Dina arbetsuppgifter är att fatta självständiga myndighetsbeslut om placering inom Försvarets krigsorganisation och besluta om enskilda personärenden utifrån lagen om totalförsvarsplikt i samband bland annat med repetitionsutbildning. Du bemannar Försvarets krigsorganisation och för en dialog med Försvaret i frågor som rör krigsorganisation och krigsplacering. Det innebär kontinuerlig kontakt med de förband och organisationer som du ansvarar för.

Dina meriter och kvalifikationer

Du har flerårig aktuell arbetslivserfarenhet från Försvaret inom område som arbetsgivaren bedömer som relevant. Det är meriterande om du har officersutbildning och tidigare arbetat med Försvarets krigsorganisation och bemanningsbehov.

Dina personliga egenskaper har stor betydelse för oss. I rollen som personalredovisare krävs att du är analytisk, flexibel och snabbt kan svara upp mot uppdragsgivares och enskildas önskemål och behov. Du trivs att arbeta självständigt men har också förmåga att skapa goda samarbetsytor tillsammans med kollegor och uppdragsgivare. Du har naturligt en hög medvetenhet om sekretess och därmed förståelse för vikten av integritet i ditt arbete.

Om anställningen

Anställningen är tillsvidare men inleds med sex månaders provanställning. Säkerhetsprövning med registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) genomförs innan beslut om anställning fattas. I vissa fall krävs svenskt medborgarskap men du får gärna ha utländsk bakgrund. Med anställning följer en skyldighet att krigsplaceras.

Läs mer om jobbet och ansök senast **21 juli** på rekryteringsmyndigheten.se/jobb

1:e vice ordförande:

Läs mer!
Förbundsnytt
hittar du på sidorna
46-50.

Dags att betala hemförsäkringen

Så kom den till sist, Förvarsberedningens slutrapport. Det är en gedigen rapport och jag delar dess slutsatser kring såväl det säkerhetspolitiska läget som de behov av förstärkningar som måste till för att ha en chans att trovärdigt öka försvarsförmågan.

Situationen i vår omvärld och närområde fortsätter att försämrans, vilket skett ända sedan 2008 och Georgienkriget. Vi ser dessvärre heller inte någon ljusning skönjas i horisonten.

Oerhört olyckligt är då att den politiska enigheten kring rapporten, i alla fall dess ekonomiska delar, stupade på målnöret. För det första skickar det helt fel signaler till vår omvärld kring vår vilja till att stärka Förvarsmakten. För det andra är det olyckligt, då beredningens förslag om förstärkt krigsorganisation är en helhet, inte ett smörgåsbord där man kan ta vissa delar och strunta i andra. För det tredje, rapportens förslag bör ses som en grund, ett minimum. Att då indikera att man kanske inte ens vill betala för detta minimum är sorgligt.

FÖRSVARANSLAGET MÅSTE ÖKA, vilket redan 2014 års försvarsberednings rapport talade om. När vi en gång i tiden sa att vi skulle klara av att försvara oss själva så utgjorde försvarsanslaget cirka tre procent av BNP. I dag ligger siffran på drygt 1,1 procent, och våra politiker verkar inte ens kunna enas om en höjning till 1,5.

Vi kan inte återigen riskera att hamna där vi tyvärr befunnit oss så många gånger tidigare när det gäller Förvarsmakten. Men av någon anledning verkar det vara så att många politiker lever i tron att försvarsanslaget flyter i en egen, unik, ekonomisk verklighet. Där det går att beställa mer än man betalar för. Jag undrar hur det skulle gå om de resonerade likadant när de går på restaurang? Våra politiker måste förstå att försvaret är detsamma som en hemförsäkring. Man har den inte för att man vill ha ett inbrott eller brand, utan för att den ska finnas där om det värsta händer. Och då

går det inte att betala premien efter att tjuven redan varit framme eller när brandkåren redan ryckt ut.

Men det finns ett än större problem med rapportens skrivningar. Inte ens om beredningens förslag genomförs till fullo, så tas en rimlig höjd för Förvarsmaktens viktigaste resurs: personalen. Här ligger en jätteutmaning att behålla den personal som jobbar i Förvarsmakten idag, och dessutom rekrytera fler. Löner och villkor måste bli bättre, annars kommer vi aldrig att få den mängd duktiga nya kollegor som vi så väl behöver.

FÖR ATT FÅ våra beslutsfattare att förstå detta har vi nyligen dragit igång kampanjen #försvaraförsvaret. Vi kommer från och med nu och fram till dess att nästa försvarsbeslut fattas göra allt för att förmå våra politiker att tillföra resurser för personalsatsningar. Vi annonserar i media och i sociala medier, vi driver debatt och vi gör vår röst hörd varhelst vi kan. Ingen politiker ska kunna säga att de inte känt till eller förstått omfattningen av Förvarsmaktens personalkris. I detta arbete behö-

ver vi hjälp av er alla. Sprid våra filmer och budskap i era egna kanaler, bistå era lokalföreningar i att dela ut våra foldrar och sätta upp våra affischer. Ta varje chans att berätta för vänner och bekanta om kampanjen. Det är bara tillsammans vi når framgång!

Läs mer om kampanjen på Förbundsnyttssidorna (sid 46). Med det sagt vill jag även passa på att önska er alla en riktigt glad sommar. Se nu till att ni alla njuter och laddar batterierna som ni alla så väl förtjänat.

Trevlig sommar! ●

Håller du med?

Kommentera ledaren på vår Facebooksida.

»När vi en gång i tiden sa att vi skulle klara av att försvara oss själva så utgjorde försvarsanslaget cirka tre procent av BNP. I dag ligger siffran på drygt 1,1 procent.«

Stenkyrka, Gotland den 27 maj 2019
Karl-Johan Boberg
1:e vice ordförande

INNEHÅLL, NR 4 2019:

34

NYHETER

- 6 | Säkerhetsinspektionen påpekar brister och avvikelser som sedan inte åtgärdas
- 8 | Ändrad regel gör att personer med avskriven ADHD-diagnos får söka sig till Försvarsmakten
- 10 | Säkerhetskontoret startar kampanj för att öka anställdas säkerhetsmedvetande

FÖRBANDSBESÖK

- 16 | Hektisk period för den beridna högvakten

FÖRDJUPNING

- 28 | Få inrapporterade arbets-skador i Prio ger brist-fällig bild av arbetsmiljön och säkerhetsläget

ANALYS

- 32 | Annika Nordgren Christensen om Försvarsberedningens uppgång och fall

16

41

MÖTET

- 34 | Kurator Joel Bramsgård på Veteranmottagningen om ökade behovet av stöd bland veteraner

MEDLEMMEN

- 41 | Henrik Tham på Fjärde sjöstridsflottiljen om satsningarna på utbåts-jaktförmåga

28

FÖRBUNDSNYTT

- 46 | Kamp för bättre löner i fokus i kampanjen #försvarsförsvaret
- 48 | Porträttet: Johan Reisspass – elitsoldat i fackets tjänst
- 50 | Fråga förbundet: Måste jag ha 72 timmars sammanhängande veckovila?

OMSLAGSFOTO:
Anna-Karin Nilsson

Det kom inte ett mejl till redaktionen

» **D**et kom ett mejl till redaktionen”. Så inleds ofta den här typen av redaktionella ledartexter. Men inte den här. För det kommer inte så överdrivet många mejl till redaktionen faktiskt. Det borde vi ändra på.

För vi som gör Officerstidningen letar ständigt efter nya ämnen och vinklar. Och som läsare är du en viktig del av vårt arbete. Officerstidningen ska vara tidningen för Officersförbundets medlemmar, därför vill vi skriva om sådant som engagerar och är angeläget för er.

Har du ett nyhetstips? Har du sett eller hört något som vi borde titta närmare på? Är du arg på hur något i verksamheten fungerar? Har du råkat ut för något?

Hör av dig till oss och berätta.

Om du lämnar uppgifter till oss omfattas du av källskydd. Det innebär att journalisten som har tagit emot ett tips eller en uppgift inte får röja identiteten på den som vill vara anonym. Det är straffbart för den som tagit emot en sådan anonym uppgift att avslöja källan.

Om du vill vara anonym också för redaktionen kan du ringa från ett dolt nummer eller mejla oss från en tillfällig e-postadress. Du kan också skicka ett fysiskt brev med ditt tips till Officerstidningen, Box 5338, 102 47 Stockholm. Om du önskar tipsa mig krypterat, gör det via appen Signal till 070-321 71 91.

Vad du vill läsa om i tidningen framöver? Berätta för oss! Officerstidningen är ingenting utan våra läsare.

»Officerstidningen ska vara tidningen för Officersförbundets medlemmar. Därför vill vi skriva om sådant som engagerar och är angeläget för er.«

JOSEFINE OWETZ
Chefredaktör

REDAKTION OCH KONTAKT

CHEFREDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE

Josefine Owetz
070-654 45 00
josefine.owetz@officersforbundet.se

REPORTER & REDAKTÖR

Linda Sundgren
070-820 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

GRAFISK FORM

Christian Gård och Ali Moosavian
Torino Tidningsform
08-400 201 77
mail@torino.se

MEDARBETARE I DETTA NUMMER

Anna Hjorth, Anna-Karin Nilsson,
Björn Öberg, Johan Alp,
Marie Widehed

NUMMER 4, 2019

Officerstidningen ges ut av Officersförbundet. Åsikter i artiklar är inte uttryck för Officersförbundets policy/uppfattning. För insänt material ansvaras ej.

Nästa nummer utkommer vecka 37

TELEFON (VX)

Växel 08-440 83 30

POSTADRESS

Box 5338, 102 47 Stockholm

BESÖKSADRESS

Sturegatan 15

ANNONSER

Irmér Media AB
08-742 10 08
info@irmermedia.com
Annons bOKas senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp:

Nr 5, 22 augusti
Nr 6, 26 september

TRYCK

Ljungbergs tryckeri, Klippan

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3 500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot. Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen är inte tillåtet. Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

SÄKERHET

Samma brister påtalas år efter år

Under flera år har Säkerhetsinspektionen påtalat brister inom områden som elsäkerhet, brandskydd och trafiksäkerhet utan att problemen åtgärdats. Produktionschefen på Högkvarteret säger att förbättringsarbete pågår men att det tar tid att förändra.

ISÄKERHETSINSPEKTIONENS (SÄKINSP) senaste årsrapport konstateras att flera av de avvikelser som nu noterats är sådant som har påtalats tidigare. Dit hör bland annat säkerhetskritiska områden som brandskydd, elsäkerhet och transport av farligt gods. Produktionschefen, generallöjtnant Johan Svensson, är dock inte bekymrad över säkerhetsläget i Försvarmakten.

– Det är godtagbart. Att jag inte säger att det är gott handlar om att vi vill skapa en attityd som utgår från att vi alltid kan bli lite bättre. Vi får aldrig luta oss tillbaka och säga att vi är nöjda. Men det är inget som jag ligger sömlös över, vi är duktiga på det här.

Men Säkinsp anser att Prod måste bli bättre på att omhänderta de avvikelser som inspek-

tionen påtalas och sprida kunskapen om behov av åtgärder mellan förbanden. Johan Svensson håller med om att det finns förbättringspotential.

– Det finns en hel del vi kan göra i vår systematik för att omhänderta avvikelser och det är något vi jobbar med, säger han och nämner bland annat det verksamhetssäkerhetsråd som instiftades för två år sedan av den då avgående Produktionschefen, generallöjtnant Anders Silwer.

– I verksamhetsrådet ingår alla chefer som är direkt underställda mig, bland annat samtliga försvarsgrens- och stridskraftschefer. Vi träffas minst tre gånger om året för att diskutera sådant som rör säkerheten på förbanden och det är ett forum för mig att kunna systematisera och sätta press på cheferna och följa upp det som görs. Rådet har fått avsedd effekt även om vi inte är i hamn ännu.

SKÅLEN TILL ATT avvikelser består över åren kan ha flera förklaringar, tror Johan Svensson. Han nämner sådant som brister i styrningen från Högkvarteret, knappa resurser och

▲ Trafiksäkerheten är ett av de områden där brister har påtalats under flera år.

att förbanden prioriterat annat än verksamhetssäkerhet.

– Till stor del tror jag att det bottnar i den organisation vi haft under många år med nedskärningar och reduktion. Det har lett till att vi blivit väldigt orienterade mot singelkompetenser vilket gjort organisationen sårbar.

Ibland, säger han, fattas beslut innan organisationen är redo att genomföra dem.

– Ta elsäkerheten som exempel. Där beställdes en grundtillsyn av all elmateriel. Men för att kunna verkställa det beslutet måste all elmateriel individuppföljas och det beslutet är inte fattat. Då blir det en brist som sedan blir till en avvikelse.

BLAND DEN KRITIK som Säkinsp lyfter fram finns specifika problem som återkommer inom flera olika områden. Dit hör bland annat ottydlighet i organisationen och bristande styrning liksom otillräcklig utbildning. Ett exempel på det

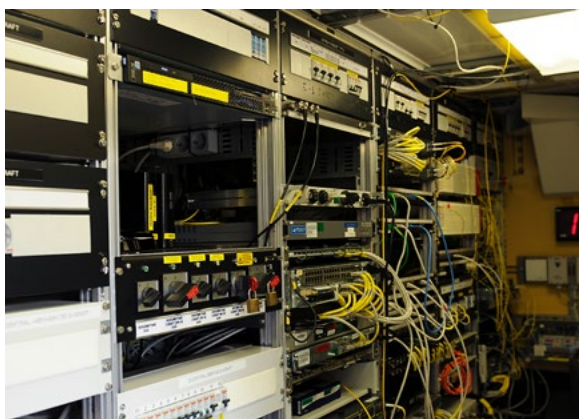

Foto: Försvarmakten

▲ Många officerare saknar grundläggande kunskaper i ellära.

Foto: Försvarsmakten

Johan Svensson

senare är hanteringen av explosiva varor där officerares okunskap om rådande regelverk tros ligga bakom många felförvaringar i nattfack och andra hanteringsutrymmen. Ett annat exempel är trafiksäkerheten. Huvuddelen av de inspekterade förbanden saknar fordonsinstruktörer vilket leder till att soldaterna inte får den utbildning som krävs. Även inom elsäkerhetsområdet är otillräcklig utbildning ett bekymmer, enligt Säkinsp rapport.

– Vi försöker stödja verksamheten och i höstas körde vi en drive inom elsäkerhetsområdet där vi utbildade personalen på förbanden, säger Johan Svensson.

SÄKERHETSINSPEKTIONEN PÅPEKAR OCKSÅ att det fortfarande saknas kurser i elsäkerhet i de nivåhöjande utbildningarna för officerare och chefer. Enligt Säkinsp leder det sannolikt till att såväl förbandschefer som deras underställda befäl utses utan att ha tillräcklig kunskap på området.

– Vi har intentionen att lägga in ett paket

om verksamhetssäkerhet i de olika skolstegen, säger Johan Svensson.

Finns det utrymme för ytterligare kurser inom ramen för utbildningarna eller måste något annat plockas bort för att det här ska få plats?

– Det är en fråga om prioriteringar och på det stora, övergripande planet är det vi på Prod som ska göra de prioriteringarna, säger Johan Svensson.

/LINDA SUNDGREN

FAKTA

Årsredovisning 2018

Säkerhetsinspektionens årsredovisning innehåller resultatet av föregående års inspektioner och tillsyn av ett antal förband i Försvarsmakten. 2018 genomfördes även en inspektion vid insatsen i Mali. Generellt kan det konstateras att arbetsbelastningen inom Försvarsmakten är hög.

Foto: Försvarsmakten

HALLÄ DÄR...

...brigadgeneral Stefan Andersson, som avslutat uppdraget som chef för den västra sektorn i FN-insatsen Minusma, i Mali.

● Säkerhetsläget i Mali är komplext. Hur ser du på den fortsatta fredsprocessen i landet?

– Det finns två dimensioner, dels den politiska och dels den operativa och taktiska nivån. På den nivå jag har varit verksam så har DDR-processen inletts (nedrustning och integration av före detta kombattanter i den reformerade armén), som nu är kopplade till de förläggningsplatser där Minusma erbjuder skydd. På den politiska nivån går det väldigt trögt. Det som krävs för att processen ska kunna gå vidare är ökad säkerhet, där Malis säkerhetsstyrkor successivt etablerar sig, ökade humanitära insatser och ett fungerande rättsväsende.

● Vad har varit mest lärorikt i din roll som sektorchef?

– Vikten av kommunikation med alla komponenter i en FN-mission, civila, polisiära och organisationer utanför missionen och dialoger med regionala ledare, guvernörer, borgmästare, imamer, militära chefer – allt handlar om att bygga relationer och förtroende.

● Vad ska du göra nu?

– Efter en allt för lång ledighet väntar uppgiften som övningsledare för Aurora 20, något jag ser fram emot. Närheten till förbandsnivån och den multinationella kontexten är något jag trivs med. **/JO**

▲ Det är tre år sedan Försvarmakten senast reviderade sina medicinska bedömningsgrunder.

REKRYTERING

Slopad ADHD-regel kan öppna nya dörrar

Försvarmakten har sagt nej till alla med en ADHD-diagnos, men nu tas regeln bort. Samtidigt startas en utredning, som kan öppna dörrar även för soldater med andra diagnoser.

➔ **– VÅR BEDÖMNING** är att en person med borttagen ADHD-diagnos bör få möjlighet att söka till Försvarmakten, säger Försvarmaktens chefsläkare Markus Karumo.

Det är Försvarmaktens medicinska bedömningsgrunder, FM MBG, som skrivs om. Förändringen, som fastställs i juni, innebär alltså att den som har fått sin ADHD-diagnos avskrivnen får mönstra.

Försvarets nya fokus – från internationella insatser till nationellt försvar – är en av anledningarna till att förändringen krävs, menar Karumo.

– Sättet att formulera medicinska krav initierades när vi

skickade iväg ett fåtal soldater på internationella insatser. Nu ska vi ha ett invasionsförsvar och utökade kullar rekryter, då blir det ännu viktigare att vi inte missar folk som vill och kan.

MEN DET FINNS också en annan anledning till varför man har sett över reglerna.

I maj 2018 påbörjade Sveriges Radio den omfattande granskningen #diagnosenstänger dörrar som har visat att diagnoser som ställs på barn kan bli ett hinder i deras yrkesliv, bland annat om de vill söka sig till Försvarmakten. I januari i år inledde Diskrimineringsombudsmannen en utredning.

» **Vi har anställda i Försvarmakten i dag som fått ADHD-diagnos efter anställning.** «

Markus Karumo

– Det är en kombination av vad vår sakkunniga expertis säger och av hur verkligheten ser ut – vi har anställda i Försvarmakten i dag som fått ADHD-diagnos efter anställning och gör ett bra jobb.

Jag vill tro att vi hade gjort den här förändringen oavsett, säger Markus Karumo.

SAMTIDIGT HAR VARNINGSLAGGOR hissats gällande huruvida vården har resurser att friskförklara vuxna, och patientföreningar vill att Rekryteringsmyndigheten ska erbjuda individuella prövningar för de som fortfarande har en diagnos.

Möjligheterna att göra det ska nu ses över, när en större genomlysning av de medicinska kraven påbörjas under året. I den ska även andra bedömningsgrunder granskas och resultatet kan bli förändrade riktlinjer kring depression, autismspektrumtillstånd och neuropsykiatriska diagnoser.

– Det har blivit tydligt att det behöver tas mycket större tag om vissa områden, säger Karumo som välkomnar översynen, men samtidigt betonar:

– De medicinska kraven ska se till att man har förutsättningar att klara uppgiften, inte har ökad risk att bli skadad och inte blir en belastning för förbandet.

/MARIA WIDEHED

Nato 70 år

● Den 4 april var det 70 år sedan försvarsalliansen Nato bildades 1949. Västländernas syfte med det Nordatlantiska fördraget, som det då kallades, var att skapa en motvikt till öst och Sovjetuni-

onen. Tolv länder gick samman, däribland USA, Norge, Danmark, Frankrike och Kanada, och undertecknade avtalet. I dag har Nato 29 medlemsländer med högkvarter i Bryssel. De senast tillkomna länderna är Albanien och Kroatien.

Det operativa befälet har en så kallad supreme allied commander Europe, som alltid är en amerikansk general eller amiral.

Generalsekreterare är Norges tidigare statsminister, Jens Stoltenberg. /LS

GOTLAND

Mer buller på Tofta

Försvarsmakten har beslutat om ett utvidgat påverkansområde på riksintresset Tofta skjutfält. Det innebär att bullret på skjutfältet kan komma att öka och beröra en större yta än vad som är fallet idag.

➔ **– GENOM TILLSTÅND** för utökad verksamhet på skjutfältet, bland annat skjutning med stridsvagn 122, så kommer vi att bullra mer, säger Ulrika Gustafsson, handläggare på riksintressebevakning på Högkvarteret.

Sedan Försvarsmakten återvände till Gotland har verksamheten på Tofta skjutfält kantats av missnöje och överklaganden från kringboende och andra som vant sig vid att kunna vistas fritt på skjutfältet och den intilliggande stranden. Genom att peka ut ett utvidgat påverkansområde vill Försvarsmakten tydliggöra inom vilket område verksamheten på Tofta kan komma att påverka omgivningen.

– Inom påverkansområdet måste exempelvis ansökningar om bygglov samrådas med Försvarsmakten. Vi vill generellt inte ha mer störningskänslig bebyggelse runt skjutfältet eftersom det på sikt kan innebära

begränsningar för vår verksamhet, säger Ulrika Gustafsson.

Det är dock inte Försvarsmakten som avgör om bygglov inom påverkansområdet ska beviljas.

– Vi bedömer om åtgärden skulle medföra skada på riksintresset Tofta skjutfält men sedan är det kommunen som tar beslutet. Riksintressen har dock en särskild juridisk ställning inom samhällsplaneringen eftersom de är nationellt viktiga, säger Ulrika Gustafsson.

Beslutet om utökad påverkansområde grundas på att Länsstyrelsen i december förra året beviljade Försvarsmakten att bedriva verksamhet på en större del av Tofta skjutfält.

/LINDA SUNDGREN

► Försvarsmaktens återetablering på Gotland har fått blandat mottagande på ön.

Foto: Bezaav Mahmud/Försvarsmakten

Foto: Bendik Skogli/Forsvaret

Dyr bärgning av Helge Ingstad

● Den norska fregatten, Helge Ingstad, som sjönk utanför norska kusten i november förra året efter en kollision med en oljetanker har bärgats. Fartyget lyftes upp från havsbotten med hjälp av två kranar och enligt uppgifter från norska public service (NRK) kostade bärgningen över 700 miljoner norska kronor. Efter att nya stålplattor svetsats över de skadade delarna i skrovet kunde fregatten åter sjösättas den 10:e april. Nu pågår en undersökning för att bedöma om hon kommer att kunna återställas och fortsätta gå. Utredningen ska vara klar innan sommaren. Helge Ingstad köptes in 2009 för 4,3 miljarder norska kronor. /LS

»SKULLE VI HA LEGAT KVAR PÅ 2 PROCENT AV BNP SOM VI LÅG PÅ 1997 SÅ HADE VI UNDER DEN HÄR TIDSPERIODEN LAGT 500 MILJARDER KRONOR MER PÅ FÖRSVARET, OCH DÅ HADE VI OCKSÅ INVESTERAT BETYDLIGT MER PÅ FORSKNING INOM FÖRSVARSMÅRÅDET«

Det sa Patrik Oksanen, politisk redaktör Hudiksvalls Tidning, i en paneldiskussion vid lanseringen av FOI:s strategiska utblick 8.

275

... varav 63 kvinnor. Så många är antagna till officersprogrammet 2019 till 2022. Det är både den högsta siffran antagna – och den högsta siffran antagna kvinnor – sedan programmet blev en högskoleutbildning vid Försvarshögskolan 2008.

TOTALFÖRSVARET

Varannan svensk villig delta i strid

Över 80 procent av alla svenskar är villiga att delta i försvaret av Sverige, men bara varannan kan tänka sig att göra det med vapen i hand. Det framgår av en enkätundersökning från Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

FOI-RAPPORTEN ALLMÄNHETEN OCH totalförsvaret bygger på en enkätundersökning bland svenskar i åldrarna 18 år och uppåt. Enligt resultaten är ungefär varannan svensk villig att delta i försvaret av Sverige i en stridande roll och med fara för sitt eget liv. I en icke stridande roll, men med fara för sitt eget liv, kan 77 procent tänka sig att delta med-

Christoffer Wedebrand

Exempelvis familjesituation eller att man tyck-

an 84 procent är villiga att vara med om det sker utan fara för sitt eget liv.

– Om siffrorna är höga eller låga vet jag inte. Dessutom kan det finnas flera orsaker till att man inte vill delta i försvaret.

er att man är för gammal, säger Christoffer Wedebrand på FOI som ingått i forskargruppen bakom rapporten.

VIDARE ANSÅG NÄRMARE 90 procent av de svarande att det är mycket eller ganska rimligt att var och en, efter förmåga, har ett personligt ansvar för att kunna klara sig i händelse av kris eller krig. Samtidigt ansåg omkring 80 procent att det främst är statens uppgift att säkerställa en god försörjningsberedskap genom antingen ransoneringar och prioriteringar eller beredskapslager.

– Samtidigt som så många samhällsviktiga verksamheter drivs av privata aktörer, verkar alltså många anse att staten har ett stort ansvar för landets försörjningsberedskap, säger Christoffer Wedebrand.

Enkäten skickades ut hösten 2018 till 5 000 svenskar varav 2132 svarade. Den genomfördes av FOI i samarbete med Statistiska centralbyrån.

/LINDA SUNDGREN

One Partner for all Missions

Foto: Rickard Tomnhelm/Forsvarsmakten

► Bland dem som inte är villiga att delta i strid kan sådant som familjesituation eller ålder ligga bakom, tror Christoffer Wedebrand, forskare vid FOI.

FORCE PROTECTION IS OUR MISSION.

Rheinmetall Defence är en komplett leverantör och levererar system och kompetens inom områdena:

- Transportfordon
- Bärgningsfordon
- Reparations- och underhållsfordon
- Stridsutrustning
- Artilleri- och granatkastammunition
- Stridsvagnsammunition
- Specialammunition
- Stridsvagnar och stridsfordon
- Indirekta eldsystem
- Ledning och samband
- Simulering och träningsutrustning
- Logistiklösningar

För mer information: www.rheinmetall-defence.com

»VI MÅSTE KUNNA BEDÖMA VÅRA MOTSTÅNDARE OCH MOTVERKA OLIKA SLAGS HOT. VI MÅSTE OCKSÅ STÄRKA VÅRT OCH ÖVRIGA TOTALFÖRSVARETS SÄKERHETSSKYDD«

Det säger generalmajor Lena Hallin i en artikel på Försvarsmaktens hemsida. Den 1 maj tillträdde hon som chef för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Must.

Norska försvarrets årsrapport

● Norges försvarsbudget har ökat de senaste två åren, från 35 miljarder norska kronor år 2016 till nästan 40 miljarder norska kronor förra året. Framför allt är det materielkostnaderna som dragit iväg, från 13,3 miljarder till 17,3 miljarder. Det här framgår av norska försvarrets årsrapport. Norges försvarsmakt har knappt 16 000 anställda, varav drygt 11 500 militärer. Av dessa är cirka 10 000 män och 1 400 kvinnor. /LS

Svensk rotation i Afghanistan

● Under maj månad avslöstes den svenska fortsättningsstyrkan i Afghanistan, FS 36, av FS 37. Det svenska bidraget i landet består av ett 30-tal individer med uppdrag att bistå afghanska säkerhetsstyrkor med utbild-

ning, rådgivning och stöd och huvuddelen av svenskarna är baserade på den tyska basen, Camp Marmal i norra Afghanistan. Det här skriver Försvarsmakten på sin hemsida. Syftet med fortsättningsstyrkan är att stärka de afghanska säkerhetsstyrkorna för att de ska kunna överta hela

ansvaret för säkerhetssituationen i landet. /LS

Tillfällig paus i utbildningarna i Irak

● Försvarsmakten beslutade att tillfälligt avbryta utbildningen i Irak i mitten av maj. Detta på grund

av det spända säkerhetsläget mellan USA och Iran, meddelade myndigheten. Den 18 maj återupptogs utbildningen igen.

Det svenska styrkebidraget till koalitionen mot IS har rådgivning och utbildning av de irakiska försvarsstyrkorna som huvuduppdrag. Försvarsmakten har under 2019 ett 60-tal personer på plats i Irak. /JO

► "Vem gillar det du delar?" Det är en av frågorna som man möts av på kampanjsidan.

SÄKERHET

Kampanj för ökat säkerhetstänk

Endast fyra av tio försvarsmaktsanställda anser sig ha ett högt säkerhetsmedvetande. Det visar en undersökning som Demoskop har gjort på uppdrag av Must. För att öka kunskaperna kring dessa frågor har Säkerhetskontoret inlett en kampanj.

➔ **KUNSKAPERNA BLAND FÖRSVARSMAKTENS personal** om vad som är skyddsvärt i den egna verksamheten brister och många medarbetare har låg kunskap i säkerhetsfrågor. Därtill har man oftast bara en vag uppfattning om hur hotbilden ser ut. Det visar både Säkerhetskontorets egna rapporter samt en Demoskop-

undersökning som har genomförts.

– Bara fyra av tio anställda anser sig ha ett högt säkerhetsmedvetande i dag. Det är alldeles för lågt. Den strategiska time-outen för Försvarsmakten har drabbat även området som rör säkerhetsskydd. Vi behöver öka kunskapen om vad som är skyddsvärt, säger kom-

Foto: Forsvarsmakten

Jan Kinnander

bedöma Sveriges operativa för-
måga och tekniska utveckling.

”För att möta detta behöver
vi bli bättre på att hantera och
skydda känslig information och
materiel”, säger berättarrösten
i en av kampanjfilmerna, och

fortsätter: ”Bara det faktum att
du jobbar i Forsvarsmakten gör
dig intressant. Den pusselbit
som du eventuellt bjuder på
kan vara avgörande för att lägga
pusslet.”

Säkerhetskontorets rappor-
ter från 2018 visar att Forsvars-
maktens personal har bidragit
till ”oönskad exponering av text och bild på
internet”.

Jan Kinnander förklarar att även öppen infor-
mation kan vara olämplig att sprida, trots att
den inte är hemlig. En stor mängd information
kan bli skyddsvärd om den sammanställs på
rätt sätt.

– Jag vill betona att det absolut inte är fel att
vara ute på sociala medier. Vi vill istället ska-
pa en medvetenhet om att viss information är
olämplig att dela även om den är öppen. Därför
vill jag uppmana alla att hantera all information
med ett gott omdöme och fråga sig själva om
det är lämpligt att dela vissa
saker, säger Jan Kinnander.

I KAMPANJEN TAS slutna Face-
book-grupper upp som exem-
pel på något som är en guld-
gruva för främmande makt. I
grupperna delas ofta åsikter
och information om För-
svarsmaktens förmågor och
sårbarheter. Detta och andra
uppgifter kan användas för
att närma sig, och sätta press

» **Det kan ställa
till skada om fel
saker kommer ut.
Vi behöver därför
tänka på hur vi
exponerar oss.** «

på, individer, både nu och i ett senare skede.

– Det är mycket lättare att kartlägga och att
få fram information om sårbarheter och bete-
endemönster hos individer i dag. När främ-
mande makt genomför en kontaktagning är
det enklare att komma nära på ett annat sätt än
tidigare, säger Jan Kinnander.

Historiskt har Säkerhetskonto-
ret genomfört flera kampanjer för
att höja säkerhetsmedvetandet
bland Forsvarsmaktens anställda.
”En svensk tiger” är den mest
kända, men långt ifrån den enda.
Den återkommande uppmaningen
i kampanjerna har varit att vara
försiktig med vad man säger.

**Tror du att denna kampanj kan leda till en
osäkerhet kring vad man egentligen våg-
ar dela med sig av i sociala medier och att
kan uppfatta det som att man tystas?**

– Det handlar inte om att lägga locket på,
utan att var och en ska fundera över hur och
vad man säger. Jag tror inte att man kom-
mer uppfatta detta som att vi försöker tysta
någon, tvärtom. Om man uppfattar det så har
vi misslyckats. Det går absolut att kommuni-
cera saker, bara det är rätt saker, säger Jan
Kinnander.

/JOSEFINE OWETZ

FAKTA

»Bjud inte på för mycket«

Säkerhetskontorets kampanj ”Bjud inte på för mycket”
innehåller information och råd om hur Forsvarsmaktens
anställda ska bete sig på ett smart sätt i sociala medier och
andra IT-miljöer. Den fokuserar också på skadlig kod, lag-
ringsmedier och säkerhetsrapportering. Kampanjen mark-
nadsförs i myndighetens sociala kanaler och finns även på
Forsvarsmaktens webbplats: www.forsvarsmakten.se/saker.

mendör Jan Kinnander, chef för Säkerhetskon-
toret på Must.

För att öka säkerhetsmedvetandet inledde
Säkerhetskontoret därför en kampanj i slutet av
maj. Målgruppen är Forsvarsmaktens anställda,
frivilligorganisationerna och personal i för-
svarsmyndigheterna. ”Bjud inte på för mycket”
är det övergripande temat för kampanjen.

– I kampanjen lyfter vi fram att det är viktigt
att jobba säkerhetsmedvetet och varför man
ska göra det. Om vi blottlägger våra svagheter
så kan det skada oss framöver. Ett jobb i För-
svarsmakten är inte som vilket jobb som helst.
Vi behöver därför tänka på hur vi exponerar
oss, säger Jan Kinnander.

ETT TIO TÅL NATIONER bedriver i dag olaglig
underrättelseverksamhet mot Sverige och För-
svarsmakten, enligt Must. Syftet är bland annat
att kartlägga Forsvarsmaktens personal och

23 000

Så många människor besökte Södra skånska regementet,
P7, när regementets och totalförsvarets dag anordnades på
Revingehed den 30 maj. Besökarna bjöds på stridsförevisning-
ar, flyguppvisningar med Jas 39 Gripen och utställningar med
fordon och utrustning. ”Helt fantastiskt att så många ville ta
del av vår verksamhet. Vi hoppades på 15 000 men det här slår
alla rekord”, sa major Martin Kjellman, projektledare, efteråt.

/AKTUELLT

▲ Dagens amfibiebataljon på Berga föreslås omorganiseras till två mindre bataljoner, en på Ostkusten och en på Västkusten.

POLITIK

Försvarsberedningen föreslår två nya regementen

Försvarsberedningen satsar på en stärkt basorganisation istället för nyanskaffning. En prioritering överbefälhavare Micael Bydén delar.

➤ – **RAPPORTEN GÅR** mycket i linje med våra egna militära råd, även om det förstas hade varit jättebra om vi kunnat investera i mer materiel än det som ligger i plan, säger han.

Rapporten Värnkraft, som Försvarsberedningen presenterade den 14 maj, vill stärka det svenska försvaret i grunden. Det handlar om mer personal, ledning, logistik och återtagande av avställd materiel. Däremot blir det varken nya korvetter eller fler ubåtar under planeringsperioden som sträcker sig från 2021 till 2025.

– Det föreslås stora satsningar, men vi byg-

ger från en låg nivå och det kommer förmodligen att dröja fram till slutet av 2020-talet innan vi är där vi vill vara, säger Micael Bydén.

BEREDNINGEN FÖRESLÅR BLAND annat återupprättande av två regementen, Norrlands dragonregemente i Arvidsjaur och ett amfibieregemente på Västkusten. Det senare genom en omorganisering av dagens amfibiebataljon på Berga till två mindre bataljoner. Inom flyget vill man behålla dagens sex stridsflygdivisioner och att JAS 39 C/D består parallellt med att JAS 39 E förbandssätts och blir operativ. Inom marinen föreslås att halvtidsmo-

» **Det föreslås stora satsningar, men vi bygger från en låg nivå. «**

Micael Bydén

difieringen av de fem korvetterna i Visbyklassen igångsätts och att korvetternas luftvärnsförmåga förstärks med luftvärnsrobotar. Enligt Micael Bydén är föreslagna åtgärder nödvändiga, men han förväntar sig att det här bara är

början på en fortsatt upprustning.

– Rapporten bäddar för nästa steg, efter 2025, och där ser vi behov av nyanskaffningar. Det handlar om nästa generations korvetter, fler ubåtar, sensorer till såväl flyget som marinen och delvis också armén och fler fordon och stridsfordon. Anskaffningen behöver påbörjas redan under den här perioden, säger han.

ATT FÖRSVARBEREDNINGEN SPLITTRADES bara dagar innan rapporten på grund av problem med ekonomin, är i dagsläget ingenting som påverkar Forsvarsmaktens fortsatta arbete, säger Micael Bydén.

– Jag kan tycka att det är lite synd att de föll på målnöret. Men samtliga riksdagspartier säger att de står bakom innehållet i rapporten och nu förväntar jag mig ett uppdrag från regeringen om att inkomma med bekräftelse och förslag utifrån Försvarsberedningens rapport.

En försvarspolitisk inriktningsproposition för åren 2021 till 2025 planeras att läggas fram under nästa år.

/LINDA SUNDGREN

Medaljörer 2019

Försvarsmaktens förtjänstmedalj i silver med svärd:

Löjtnant Gabriel Donati, Stockholm, för att med stort personligt mod och med förtjänstfulla insatser undsatt en utsatt kollega under pågående granateldbeskjutning mot International Campus i Mogadishu, Somalia, 2016.

Sergeant Robin Rönnholm, Storuman, för att med stort personligt mod i ett högt tempo och med en hög grad av sinnesnärvaro genomfört förtjänstfulla insatser vid terroristattacken mot FN:s sektorhögkvarter i Timbuktu, Mali, 2017.

Vice korpral Erik Röckner, Arvidsjaur, för att med stort personligt mod, bibehålla i en farofylld situ-

ation och med en hög grad av sinnesnärvaro genomfört förtjänstfulla insatser vid terroristattacken mot FN:s sektorhögkvarter i Timbuktu, Mali, 2017.

Sergeant Oliver Sjögren, Bålsta, för att med stort personligt mod, beslutsamhet och föregångsmannaskap genomfört förtjänstfulla insatser vid terroristattacken mot FN:s sektorhög-

kvarter i Timbuktu, Mali, 2017.

Major Tobias Lindblom, Boden, för sitt förtjänstfulla ledarskap under svåra förhållanden vid terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, 2018.

Löjtnant Anders Pettersson, Boden, för förtjänstfullt agerande under svåra förhållanden genom

att ha lett strid och koordinerat stöd med sidoordnade förband vid terroristattacken mot den internationella campen, Mali, 2018.

Fanjunkare Per-Olof Eriksson, Boden, för stort personligt mod och förtjänstfullt ledarskap under svåra förhållanden vid terroristattacken mot den internationella campen, Mali, 2018.

Försvarsmaktens förtjänstmedalj i guld:

Förste sergeant Jonathan Renman, Gunnarsbyn (2018 års beslut), för att med stort personligt mod samt med fara för eget liv kämpat i det iskalla vattnet under trettio minuter i den gemensamma ansträngningen att försöka rädda liv vid bärgningsbandvagnsolyckan i Alån, Boden, 2017.

Försvarsmaktens medalj för internationella insatser:

Fanjunkare Anna Torstensson Johansson, Boden för att med stor personlig disciplin och ett kontrollerat lugn på ett förtroendegivande sätt agerat mycket förtjänstfullt som stridsledare i samband med terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, 2018.

Fanjunkare Björn Hedlén, Karlsborg för att över tid uppvissat en hög förmåga att på ett samvetsgrant och professionellt sätt lösa tilldelade uppgifter. Särskilt framhålls den lägesanalys och korrekta bedömning som troligen sparade människoliv i samband med terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, 2018.

Förste sergeant Marcus Fritz, Skövde för att personligen möjliggjort kontingentens operationella effekt genom ett ansvarstagande långt över vad som kan förväntas i sin insats som sjukvårdsplutonchef i Timbuktu, Mali, 2018.

Löjtnant Mikael Lundqvist, Boden för att under krävande klimatförhållanden på ett förtjänstfullt och förtroendegivande sätt lett ett mycket omfattande arbete som EOD gruppchef i samband med terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, april 2018.

Löjtnant Georg Eriksson, Boden för att under krävande klimatförhållanden på ett förtjänstfullt sätt genomfört ett mycket omfattande arbete som stf EOD gruppchef i samband med terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, april 2018.

Vice korpral Christopher Croasdale, Boden för att under krävande klimatförhållanden på ett förtjänstfullt sätt genomfört ett mycket omfattande arbete som EOD operatör i samband med terroristattacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, april 2018.

Förste sergeant Carl Sjö, Stockholm för att under krävande förhållanden på ett förtjänstfullt sätt lett det kriminaltekniska underrättelsearbetet med att dokumentera, exploatera och utreda attacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, april 2018.

Förste sergeant Johan Roth, Göteborg för rådigt agerande med trygghet och initiativförmåga i en farofylld situation i samband med attacken mot den internationella campen i Timbuktu, Mali, juni 2018.

Vice korpral Emil Olsen, Linköping för att med ett förtjänstfullt arbete funnit nya vägar och skapat ett välfungerande system i samband med inrättandet av en ny svensk logistikbefattning i ett bilateralt samarbete mellan Sverige och Danmark i Kabul, Afghanistan, 2018.

VETERANDAGEN 2019

Svenska veteraner hyllades på Veterandagen

Veterandagen den 29 maj uppmärksammades på flera håll i landet och i Stockholm firades Veterandagen vid Sjöhistoriska museet på Gärdet. Många veteraner, anhöriga och allmänhet samlades för att delta i en högtidlig ceremoni och uppvisningar.

DET VAR EN fullspäckad dag och på schemat stod bland annat överflygning av Jas 39 Gripen och helikopter 16 samt fallskärmshoppning från helikopter utförd av Idrottsveteranerna. På området fanns också myndigheter och ideella organisationer på plats för att visa upp sina verksamheter ur ett veteran- och anhörigperspektiv.

På eftermiddagen hölls den traditionsenliga Veterandagsceremonin med hederstal, musik, kransnedläggning och medaljering vid det nationella veteranmonumentet ”Res-

tare” framför Sjöhistoriska museet.

– I dag minns vi och hedrar dem som tvingats betala det yttersta priset för sina insatser. De som inte längre finns med oss. Vi hedrar också dem som skadats och vi hedrar alla dem som kommit hem oskadda, sa överbefälhavare Micael Bydén i sitt tal till besökarna.

På plats vid ceremonin var bland annat kung Carl XVI Gustaf, prins Carl Philip, statsminister Stefan Löfven (S) och försvarsminister Peter Hultqvist (S).

På årets veterandag uppmärksammades särskilt insatsen i Sinai, Unef II. FN sände trupp till Egypten med uppdraget att kontrollera vapenvilan mellan Israel och Egypten. Insatsen pågick under åren 1973–1979 och över 6300 svenskar deltog i insatsen.

/JOSEFINE OWETZ

► Försvarsmaktens förtjänstmedaljer tilldelades personal som genomfört förtjänstfulla insatser med stort personligt mod under svåra förhållanden, bland annat i Mali, Somalia, men också i Sverige.

Foto: Försvarsmakten

Förbandsbesök: Beridna högvakten

TEXT: Josefine Owetz
FOTO: Anna-Karin Nilsson

ANRIK

VAKTPARAD

till häst

För **Livgardets Livskvadron** innebär sommarhalvåret en hektisk period. Fram till september genomför förbandet ett 40-tal beridna högvakter och för första gången sedan 2010 deltar återigen värnpliktiga soldater i vaktparaden. Officerstidningen följde med i förberedelserna inför avmarsch från Kavallerikasern.

K

lockan är nyss slagen 7.30 och det råder redan full aktivitet inne på Kavallerikasern i centrala Stockholm. Ljudet av klapprande hästhovar hörs inifrån stallbyggnaderna, där morgonutfordring och mockning pågår. Utanför har 3:e pluton vid Livskvadron precis inlett sin morgonuppställning.

– Vi är inne i vår

paradsäsong. Den börjar strax före kungens födelsedag den sista april och pågår fram till riksmötets öppnande i mitten av september, säger major Johan Wennerholm, sektionschef på Livbataljon, medan han med raska kliv går över kaserngården.

PÅ STALLPLAN STÅR soldaterna på led framför plutoncheferna. Närvarokontroll och utdelning av hästar genomförs. Ridinstruktören ser till att hästar och soldater matchas rätt, beroende på vilken nivå av ryttare de är. Beriden vaktparad med vaktavlösning står på schemat och förberedelserna inför avmarsch mot Stockholms slott har precis påbörjats.

Den beridna högvaktens traditioner går långt tillbaka. Även om vaktparaden i modern tappning inte är överdrivet gammal, den första beridna högvakten genomfördes 1906, så är däremot själva funktionen – en beriden vaktstyrka till kungens skydd och försvar – lika gammal som kungamakten.

I dag är vaktparaden och högvaktsavlösningen vid slottet en av Stockholms mest popu-

◀ Johan Wennerholm

▲ 3:e pluton vid Livskvadron består av både inläggande värnpliktiga och anställda soldater.

» VI REPRESENTERAR SVERIGE OCH FÖRSVARSMAKTEN FÖR VÄLDIGT MÅNGA SOM SER OSS.

Tommy Arvsell, gruppchef

lära turistattraktioner. Årligen genomför Livskvadron runt 45 beridna vaktparader tillsammans med Livgardets dragonmusikkår, och ungefär 15 högvakter till fots. En som sökte sig hit just för den statsceremoniella verksamheten är Tommy Arvsell, gruppchef vid 3:e pluton.

– Jag tycker att det är coolt att det är så anrikt och jag känner att det finns en stolthet i vad vi står för. Vi representerar Sverige och Försvarsmakten för väldigt många som ser oss och blir på något sätt ansiktet utåt, säger Tommy Arvsell och tillägger:

– Sedan är det inte alltid man tänker på det historiska kopplat till den statsceremoniella verksamheten, det ska erkännas. Men ibland när man står post vid slottet och ser märkena i marken kan man tänka: här har någon stått post före mig, för flera hundra år sedan. Det är faktiskt rätt mäktigt.

UNDER PARADSÅSONEN ser arbetsdagarna i regel ut på två olika sätt för de beridna skyttesoldaterna på Livskvadron. Antingen ingår de i styrkan som ska påbörja vakten vid slottet eller så ingår de i hästhämtarstyrkan, och rider tillbaka hästarna från slottet till Livgardets stallar på Lidingövägen. Dagens vaktchef, fänrik Charlotte Hammarström, står intill stallplanen och inväntar att morgonuppställningen ska bli färdig.

– Efter detta kommer vi att föröva pågången vid slottet. Då kommer plutonen att ställa upp sig i högvaktsuppställning och gå igenom första delen av fotceremonin. Momentet med överlämning av hästarna ska också övas, fast utan hästar, säger Charlotte Hammarström, som har arbetat på Livskvadron i ett år.

– Jag är gammal hästtjej och det som lockade mig hit var just att få kombinera officersyrket med mitt största intresse, säger hon.

Hon och kollegan förste sergeant David Olovsson, ställföreträdande vaktchef, kommer att rida först respektive sist i vaktstyrkan på vägen till slottet. David har arbetat på skvadronen sedan 2010, först som soldat och sedermera som ställföreträdande gruppchef. Han kom hit som värnpliktig och till skillnad från Charlotte hade han inget hästintresse sedan tidigare. Den som vill bli beriden skyttesoldat behöver inte kunna rida, utbildningen inleds alltid med en åtta veckor lång ridkurs.

– Jag kunde inte rida innan jag kom hit. Första gången jag red i vaktparaden var det väldigt speciellt. Många stannar upp längs paradvägen

och tar bilder. Det är en häftig upplevelse. Nu, efter runt 60 vaktparader, är det mer vardagligt och inte lika speciellt längre, säger han och ler.

DEN FRÄMSTA UPPGIFTEN för Livgardets Livbataljon, där Livkompaniet och Livskvadron ingår, är att ansvara för all statsceremoniell verksamhet. Dit hör högvakt till fots, beriden vaktparad, beriden eskort och hedersvakter. Bataljonen har också det övergripande ansvaret för bevakningen av de kungliga slotten.

Livbataljon är också ett insatsförband på markarenan. I händelse av kris eller krig ska förbandet förstärka skyddet av viktiga objekt i Stockholmsområdet. Av den anledningen utbildas och övas förbandet framför allt i strid i urban terräng. Det är i huvudsak under hösten och vintern som den typen av utbildning hinns med, förklarar kapten Daniel Hellström, chef för Livskvadron.

– Generellt har vi inte lika mycket tid som

Daniel Hellström

► Första delen av fotceremonin vid slottet övas, under ledning av dagens vaktchef Charlotte Hammarström.

» JUST NU HAR VI 37-PROCENTIGA VAKANSER. JAG HAR 160 RADER TOTALT ATT FYLLA OCH 100 ANSTÄLLDA I DAGSLÄGET.

Daniel Hellström, chef för Livskvadron

→ andra förband för stridsutbildning. Vi har några månader på oss, från september fram till mars, som vi har tid för den gröna tjänsten. Men under samma period ska vi också ta ut kompensationsledighet och fortsätta med hästtjänsten

som vanligt, så det är i det rena "gröna" som tiden brukar ta slut för oss, säger han.

Tillförsel av nya beridna skyttesoldater sker två gånger per år genom inryck till grundutbildning och värnplikt. Dagens pågående högvaktsstyrka består av såväl kontinuerligt som tidvis anställda soldater. För första gången sedan värnplikten återinfördes 2018 deltar i år också värnpliktiga soldater i den beridna vaktparaden. Förhoppningen är att Livskvadron om

FAKTA

Livbataljon

Livbataljonen är ett insatsförband som i krigstid ska kunna förstärka skyddet av viktiga objekt i Stockholmsområdet. Därför utbildas och tränas bataljonen i huvudsak för strid i bebyggelse, men även för strid i skogsmiljö. Under fredstid är den statsceremoniella verksamheten en stor uppgift för bataljonen. I enlighet med en lång tradition som sträcker sig ända tillbaka till 1523 så bevakas slotten i Stockholm och Drottningholm en stor del av året av Livbataljonen.

Källa: Försvarmakten.

något år kommer att ha inryck av värnpliktiga två gånger per år. Det behövs. I likhet med flera andra av Försvarmaktens förband kämpar man med personalförsörjningen – och har svårt att behålla soldater. För att fylla vakanserna nyttjas värnpliktiga till att stödja i den beridna statsceremoniella tjänsten.

– Vi har stora avgångar, även om det inte är större än någon annanstans. Men inflödet räcker inte för att täcka avgångarna. Bland våra soldater är det 25 procent som slutar varje år. Det har fått som följd att personalantalet nedgått i volym de senaste åren. Två inryck av värnpliktiga per år skulle skapa bättre redundans, säger Johan Wennerholm.

För att kunna genomföra en beriden vaktgång behöver man dubbla allting, eftersom hästarna ska ridas tillbaka och tas om hand efteråt. Oftast rider 32 soldater samt två officerare i paraden. Det innebär att det alltid är minst 70 personer i tjänst för en vaktparad på Stockholms slott.

– Vi har en väldigt personalberoende verksamhet och har fasta numerärer i allt vi genomför, det spelar ingen roll om det är kortge eller högvaktsparad. Vi kan inte skala ner utan är lika många varje gång, så det är alltid en utmaning att planera tillräckligt med personal, säger Daniel Hellström och tillägger:

– Just nu har vi 37-procentiga vakanser. Jag har 160 rader totalt att fylla och 100 anställda i dagsläget. Det är soldatsidan som är svårast att fylla. På officerssidan ser det bra ut, särskilt vad avser specialist-officerare.

SOLDATEN ELIN STERNER kommer gående längs stallgången. Hon ingår i styrkan som ska rida tillbaka hästarna till Kavallerikasernen. Samtidigt som pågående högvaktsstyrka genomför sina förberedelser har hästhämtarna i uppgift att förbereda hästarna inför paraden.

– Ibland kan det kännas som att man är stallanställd snarare än soldat. Men under resten av året, när det inte är paradsåsong, har vi mer tid för soldatutbildning. På hösten sadlar vi om till grönt från blått. Då övar vi strid i bebyggelse och har mycket exercis, säger Elin Sterner och går in i boxen där hästen Yasi står.

I en annan av boxarna står Tommy Arvsell och ryktar noggrant en av hästarna. Han berättar att han är glad att få vara i

▲ Elin Sterner passar på att mysa lite med Yasi i väntan på visitation.

◀ Hästhämtarna ansvarar för sadling och betsling av hästarna inför avmarsch.

→ stallet igen, det var nämligen ett tag sedan han hade beriden tjänst. Det senaste året har han utbildat värnpliktiga beridna skyttesoldater i Kungsängen. Till hösten har han sökt till officersprogrammet och har som förhoppning att kvarstanna i Försvarsmakten – även om lönenivåerna inte är de bästa.

– Om jag bara hade tänkt på lönen hade jag inte jobbat i Försvarsmakten. Den måste bli bättre. Jag och mina kollegor pratar mycket kring lönefrågan. Vi har turen att ha många högvaktsdygn på slottet och då får man lite extra pengar. Men nu när jag har varit ute i Kungsängen och jobbat har det märkts av i plånboken, säger han

» IBLAND KAN DET KÄNNAS SOM ATT MAN ÄR STALLANSTÄLLD SNARARE ÄN SOLDAT.

Elin Sterner, soldat

En stund före avmarschen kommer han, Elin och övriga i hästhämtarstyrkan att hoppa ombord på en buss som ska köra dem till slottet. Väl där kommer de att invänta vaktparaden och sedan, efter överlämning av hästarna, rida tillbaka till Kavallerikasern för vård av både häst och högvaktsutrustning samt övriga stalluppgifter igen.

BERIDNA HÖGVAKTEN DELAR stall med musikårens hästar och polisens hästar. Tegelbyggnaderna som inrymmer stallarna är gamla,

men invändigt genomgick lokalerna en omfattande renovering som var färdig 2005.

– Förut stod hästarna i spiltor, men som en följd av regler för djurhållning så har i dag alla hästar en box på tolv kvadratmeter, säger Johan Wennerholm.

I renoveringen behöll man detaljer och färgskalorna från det tidigare stallet, berättar han och pekar med handen upp mot det krängula taket med roströda linjer.

– Vi har försökt att bevara så mycket som möjligt av det gamla. Färgsättningen och utförandet är så som det har sett ut historiskt, säger han.

DET ÄR FÖRENINGEN för den beridna högvakten som äger hästarna som ingår i vaktparaden. Föreningen bildades när det i mitten av 1980-talet föreslogs att den beridna garnisonstjänsten skulle dras in. Föreningen står för kostnaderna för hästinköp och äger, förvaltar och förnyar hästbeståndet för den beridna högvakten. De betalar också en del av kostnaderna för driften.

Verksamheten finansieras av medlemmarnas medlemskap.

– Försvarsmakten står för ryttare och verksamheten i övrigt. Jag tycker att vi har ett bra samarbete och en stor förståelse för varandras uppdrag, säger major Arne Wuolo, chef för kavalleriavdelningen.

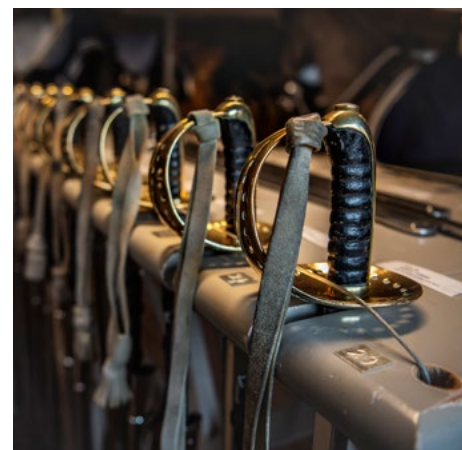
Finns det någon nackdel att Försvarsmakten inte själv äger hästarna?

▲ Hästarnas högvakts-
utrustning bärs enklast
över huvudet.

▲ Paradtäcket som Livbataljonens hästar har över
sadeln i samband med ceremoniella uppdrag.

– Alla som sysslar med hästar vet att det är en speciell utmaning att ha ett hästägarförhållande. Vi är två organisationer som ska komma överens, men vi har hittat bra former för att verksamheten ska drivas framåt på ett konstruktivt sätt, säger Arne Wuolo.

De runt 60 hästarna behöver tas om hand 365 dagar om året. Utöver all militär personal arbetar ett 20-tal civila hästkötare i stallet. På Kavallerikasern finns också en egen veterinäravdelning och en egen hovslagare.

Ungefär en tredjedel av all arbetstid läggs på rid- och stalltjänst. Den beridna tjänsten är slitsam för kroppen. Livskvadron har också en hög andel arbetsrelaterade skador om man ser till Försvarsmakten i stort.

– De flesta av våra skador är kopplade till hästtjänsten på ett eller annat sätt. Folk blir trampade på fötterna, blir klämda eller får tjuvnypp av hästarna. Har man riktig otur blir man sparkad eller ramlar av hästen. Vi försöker jobba bort det, men det är många faktorer som vi inte styr över. Hästar är levande djur, säger Daniel Hellström.

Är alla uniformsknappar knäppta? Behöver hjälmen ytterligare putsning eller är den tillräckligt blank? Hur är det ställt med vaxning av stövlarna? När den pågående vakten har bytt

om till paraduniform är det dags att ställa upp för visitation och laddning av vapen.

Till utrustningen hör karbin modell 1894, vita handskar och sablar som bärs dragna under ritten. Paraduniformen som bärs är modell 1895, modell äldre. Livkompaniet bär den mörkblå uniformen och Livskvadron den mellanblå varianten.

På logementen på Kavallerikasern finns det alltid strykbräda och strykjärn att tillgå till uniformens pressveck. Det är av hög vikt att allt ser propert och putsat ut. De svarta ridstövlarna ska blänka.

– Receptet för blänkande läder är smält bivax. Innan det hinner torka har man på skokräm och putsar sedan riktigt ordentligt, säger Johan Wennerholm.

LIVBATALJON ÄR DE enda som går högvakt i den äldre uniformen. Materielbi-

▲ Omedelbart efter avsättning på yttre borggården överlämnar soldaterna sina hästar till hästhämtarstyrkan.

→ ten börjar dock bli ett problem för bataljonen och det är brist på paradutrustning.

– Vi har väntat i flera år på nya uniformer. Det har varit problem med upphandlingen och vi har inga uniformer att ersätta med i dag, säger Johan Wennerholm och berättar att bristen är kännbar:

– Vi får försöka lappa och laga uniformerna så gott det går. Vi använder dem ofta och får försöka hitta sätt att dölja att de börjar bli slitna. Följden blir mer och onödigtid på materieljänst. Det råder också brist på vit paradutrustning, säger han.

Ljudet av musikkåren som värmer upp ekar mellan tegelbyggnaderna. En annan högvaktsstyrka marscherar förbi stallplan. Det är den gemensamma försvarsmaktsstyrkan som i sommar, i likhet med förra året, ska ombesörja vakten vid Drottningholms slott. Även detta år har Livbataljon behov av personella resurser för att lösa bevakningsuppgiften där.

Inne i stallet har Elin Sterner nyss häm-

» VI FÅR FÖRSÖKA LAPPA OCH LAGA UNIFORMERNA SÅ GOTT DET GÅR. VI ANVÄNDER DEM OFTA OCH FÅR FÖRSÖKA HITTA SÄTT ATT DÖLJA ATT DE BÖRJAR BLI SLITNA

Johan Wennerholm, sektionschef på Livbataljon

tat Yasis utrustning i högvaktskammaren. Alla hästar har sin egen paradutrustning. Hon lyfter upp sadeln på hästryggen.

– Utrustningen vårdas noggrant och det är viktigt att allt är i toppskick. Lädret ska vara svart och bettet ska skina, förklarar Elin medan hon spänner alla olika remmar.

Slutligen placerar hon en valltrapp, ett paradtäcke, över sadeln.

– Den blåa färgen är vår traditionsfärg. Namnchiffret på paradtäcket är i silvertråd för officerare och i metall för soldater, säger hon.

Därefter är det dags för visitation av hästarna innan de ska ställas upp utomhus. Hästhämtarchefen kliver in boxarna och känner på rem-

▲ I högvaktskammaren förvaras hästarnas högvaktsutrustning.

mar, stigbyglar och tyglar, även kindkedjorna kontrolleras noggrant. Väl ute på stallplanen får hovarna ytterligare en påstrykning med hovfett för att få extra glans. Hästarna lämnas över till den pågående styrkan, som står redo att sitta upp.

Under paraden gäller det att tänka på att hålla rättningen i ledet och göra hästen trygg, förklarar soldaten Samuel Kagebeck.

– Det är påfrestande att rida i trafik, men som ryttare får man visa hästen att man finns där så den blir lugn. Det finns vissa känsliga punkter längs vägen, som Stureplan och Kungsträdgården. Där kan hästarna bli lite oroliga, säger Samuel Kagebeck.

DEN BERIDNA HÖGVAKTEN rider på kandar, det innebär att man har dubbla tyglar i ena handen istället för att en tygel i vardera hand. I den andra handen har man en sabel.

– Det innebär vissa svårigheter att rida med enhandsfattning, bland annat att man inte kan inverka på hästen på samma sätt. Istället får man jobba mer med balans och benen, säger Samuel Kagebeck.

För att kontrollera ridkompetensen bland de anställda görs kontinuerliga uppridningar. Det är en slags utbildningskontroll där ryttaren får visa sin förmåga att hantera hästen. Efter godkänd uppridning får man ridtillstånd i olika nivåer, varav vissa innehåller begränsningar.

– Vi gör enskilda bedömningar för att utvärdera ryttarnas nivå och för att ha koll på att de är tillräckligt bra. Du ska vara säker när du rider en häst i centrala Stockholm. Det är det absolut viktigaste ur ett verksamhetssäkerhetsperspektiv. Annars kan du utsätta dig och andra för risker. Vi rider bland annat i tät trafik, det är mycket folk och bilar i rörelse och trångt på vissa ställen. Ridkompetens är en färskvara, säger Daniel Hellström.

”Framåt, marsch!” Prick 11.35 sker avmarsch efter vaktchefen Charlotte Hammarströms order. De rider genom valvet, ut på Lidingövägen, ner till Stureplan och vidare mot Stockholms slott. De stora pukhästarna går traditionsenligt först, därefter följer resten av Livgardets dragonmusikkår som består av bleckblåsare och slagverkare.

– Det är väldigt häftigt att rida i vaktparaden och liknar ingenting jag hade gjort innan. Första gångerna fick jag gåshud när musik-kåren började spela vid Stureplan. Det är viktigt att känna sig stolt, säger Tommy Arvsell.

→ Utredning om hur ridkompetensen ska öka i Försvarsmakten

Majoriteten av de som påbörjar grundutbildning till beridna högvakten kan inte rida sedan innan. Detta är något som Livbataljon vill ändra på och har påbörjat ett arbete för att locka till sig duktiga ryttare. En utredning görs också på uppdrag av arméstaben för att se över hur ridkompetensen i Försvarsmakten på sikt kan höjas.

Förut när vi hade värnplikt fick vi in många goda ryttare från Ridsverige. Några fastnade för tjänsten och blev kvar hos oss. Om man är duktig på att rida i dag så tänker man inte på att bli officer, då vill man bli en ny Peder Fredricson. Det gör att vi inte riktigt kommer åt de riktigt bra ryttarna längre, de kommer inte in och gör värnplikt hos oss på samma sätt som innan 2010, säger Arne Wuolo.

Han är chef för kavalleriavdelningen och har det övergripande ansvaret för hästar och ridutbildning och funderar mycket på hur ridförmågan bland personalen i stort ska öka. En översyn har påbörjats på uppdrag av arméstaben för att utreda hur Livbataljon på sikt ska höja ridkompetensen bland officerare och soldater.

– Ridkompetensen finns förstas redan i dag, alla måste ha den, men den är i behov av utveckling. Den främsta orsaken till att vi nedgår i ridkompetens är att vi får in färre soldater och värnpliktiga med ridförmåga. Då får vi också färre antal duktiga ryttare som vill stanna kvar hos oss, säger Arne Wuolo.

PÅ KAVALLERIKASERN FINNS det förvisso goda möjligheter att utvecklas som ryttare, men problemet är att tiden inte riktigt räcker till, säger Arne Wuolo. En anledning till att kompetensen nedgår är att officerarna cirkulerar mer mellan olika befattningar, vilket gör att förutsättningarna för att bibehålla ridförmågan minskar.

– Det i konkurrens med den administrativa bördan gör

▲ Arne Wuolo är chef för kavalleriavdelningen och har det övergripande ansvaret för hästar och ridutbildning.

• Elin Sterner fixar det sista med utrustningen medan Linnéa Morell avvaktar avmarsch mot slottet.

→ att vi hamnar i en dålig spiral. Ridningen är en svår konst och tar tid att lära sig och det är bara mängdträning som gäller. Det är därför en styrka om vi får in fler soldater som kan rida redan från början, säger han.

Ett sätt att få fler som redan kan rida att söka sig till den beridna högvakten är att rikta marknadsföringen mot miljöer där denna grupp finns.

– Det vi försöker göra nu är att vara mer på mässor som har koppling till hästsport för att marknadsföra oss och förhoppningsvis kunna rekrytera fler ryttare. Vi planerar också att sätta upp posters på ridskolor, säger han.

EN ANNAN FRÅGA som ingår i utredning är att fundera kring vilka hästar som ska ingå i vaktparaden i framtiden. I dag används fuxfärgade svenska varmblod, enbart valacker, med en mankhöjd mellan 165 och 175 centimeter.

– Det föds runt 200 fölhingstar som är svenska varmblod och fux. Av dessa ska vi plocka ut mellan sex till åtta unghästar varje år, i konkurrens med alla andra. En hel del försvinner direkt, för de ska till tävlingsverksamhet.

Han berättar att hästaveln i Sverige går allt mer mot tävlingsinriktning. Och beridna högvakten vill inte ha några tävlingshästar. Arne Wuolo berättar att en utmaning är att de svenska varmbloden blir allt ”högre i blod”, det vill säga

» DET VI FÖRSÖKER GÖRA NU ÄR ATT VARA MER PÅ MÄSSOR SOM HAR KOPPLING TILL HÄSTSPORT FÖR ATT MARKNADSFÖRA OSS.

Arne Wuolo, chef för kavalleriavdelningen

känsligare och nervigare. En dålig kombination om hästarna ska ingå i den beridna vaktparaden och rida i formation i centrala Stockholm.

– Vi vill ha lugna hästar med ett bra temperament. Vi vill dessutom att de ska ha rätt exteriör. Det gör att vi inte får så många hästar kvar att välja på. Därför tittar vi nu också på hur vi på ett bättre sätt ska hitta rätt hästar för vår verksamhet, säger han.

HAN NÄMNER ATT det i diskussionerna talas om att eventuellt lämna fux och övergå till bruna hästar för att utöka urvalet, men ingenting är ännu bestämt.

– Min utmaning är att hästarna blir nervigare och Stockholms gator blir allt trängre. Det byggs breda cykelbanor och trottoarer vilket gör att hästarna kommer närmare publiken. Det i kombination med hästarnas allt hetare temperament och personalens nedåtgående ridförmåga, den ekvationen är mitt största huvudbry just nu, säger Arne Wuolo.

Utredningen som heter ”Kunskapsutredning om hästhållning och ridkonst” ska vara färdig innan årets slut. I arbetsgruppen finns representanter från Försvarmakten och Föreningen beridna högvakten.

Säkerhet och försvar – det gäller dig!

Världen är under ständig förändring. Hotbilden mot vår säkerhet förändras i takt med att samhällets sårbarhet visar sig inom olika områden. Allmänna Försvarsföreningen, AFF, vill öka insikten och föra en balanserad dialog om hot och risker i samhället.

Som medlem i AFF får du fyra nummer av Vårt Försvar och kallelser till föreningens aktiviteter. För mer information om medlemskap:

www.aff.a.se

Foto: för mer information, kontakta AFF, aff@aff.a.se.

aff
FÖR FRED, FRIDET, FRAMTID
GRUNDAD 1890

Försvarshögskolan

Försvarshögskolan söker:

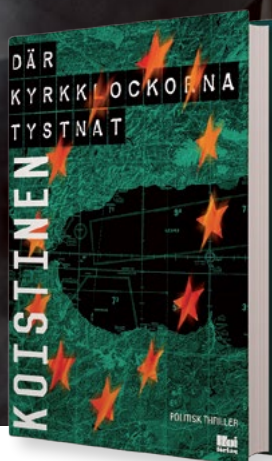
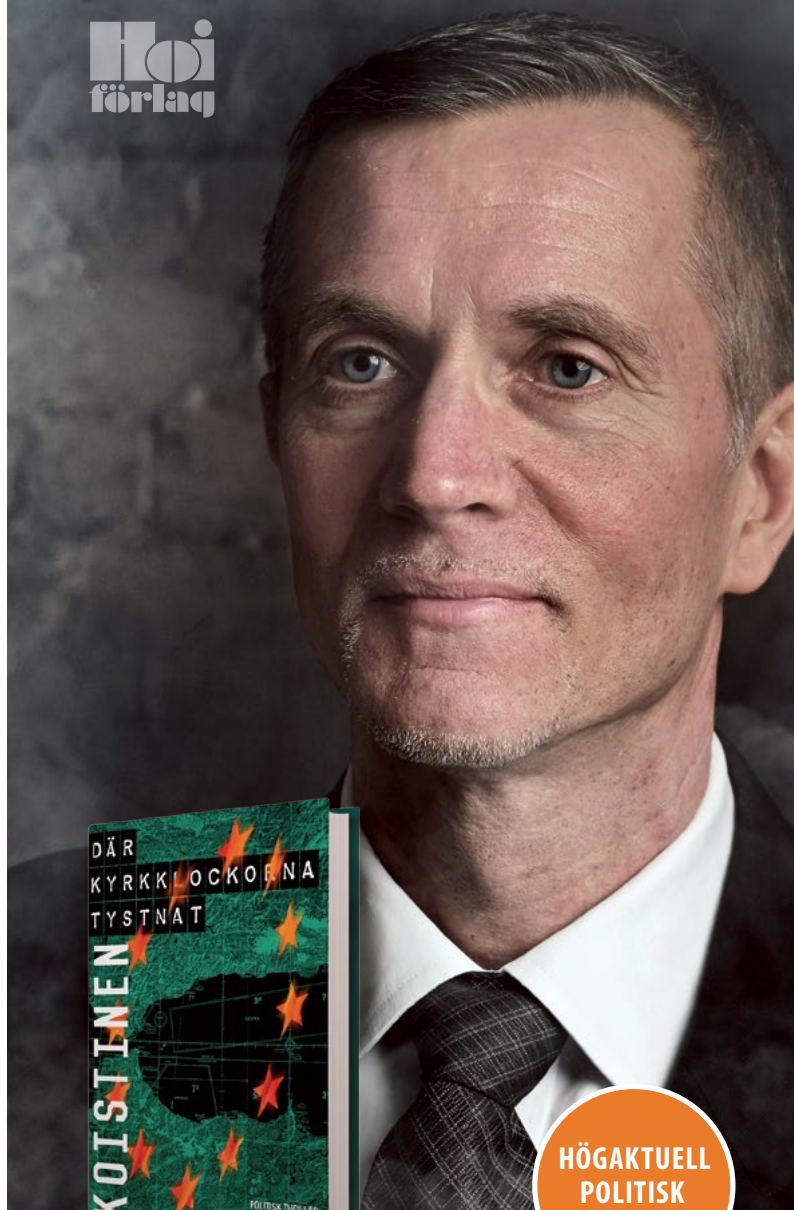
Doktorander i krigsvetenskap

med inriktning militära operationer, gemensamma operationer eller taktik.
Hos oss får du möjlighet att tillsammans med engagerade kollegor arbeta med spännande frågor i en miljö där det militära möter det civila.

Läs mer och ansök senast 2019-08-15 på <http://jobb.fhs.se>

Foto: Försvarshögskolan.

hoi
förlag

HÖGAKTUELL
POLITISK
THRILLER

ALEXANDER KOISTINEN DÄR KYRKKLOCKORNA TYSTNAT

Efter ett attentat mot EU:s högkvarter hittas operatören Axel Hägerstedt medvetslös i de rykande ruinerna. Angreppet kopplas till oroligheterna i de spanska territorierna på Nordafrikas kust där islamister försöker ta makten. Nordic Battlegroup sätts in i den spanska enklaven Melilla där Axel får i uppdrag att kontakta den underjordiska motståndsrörelsen.

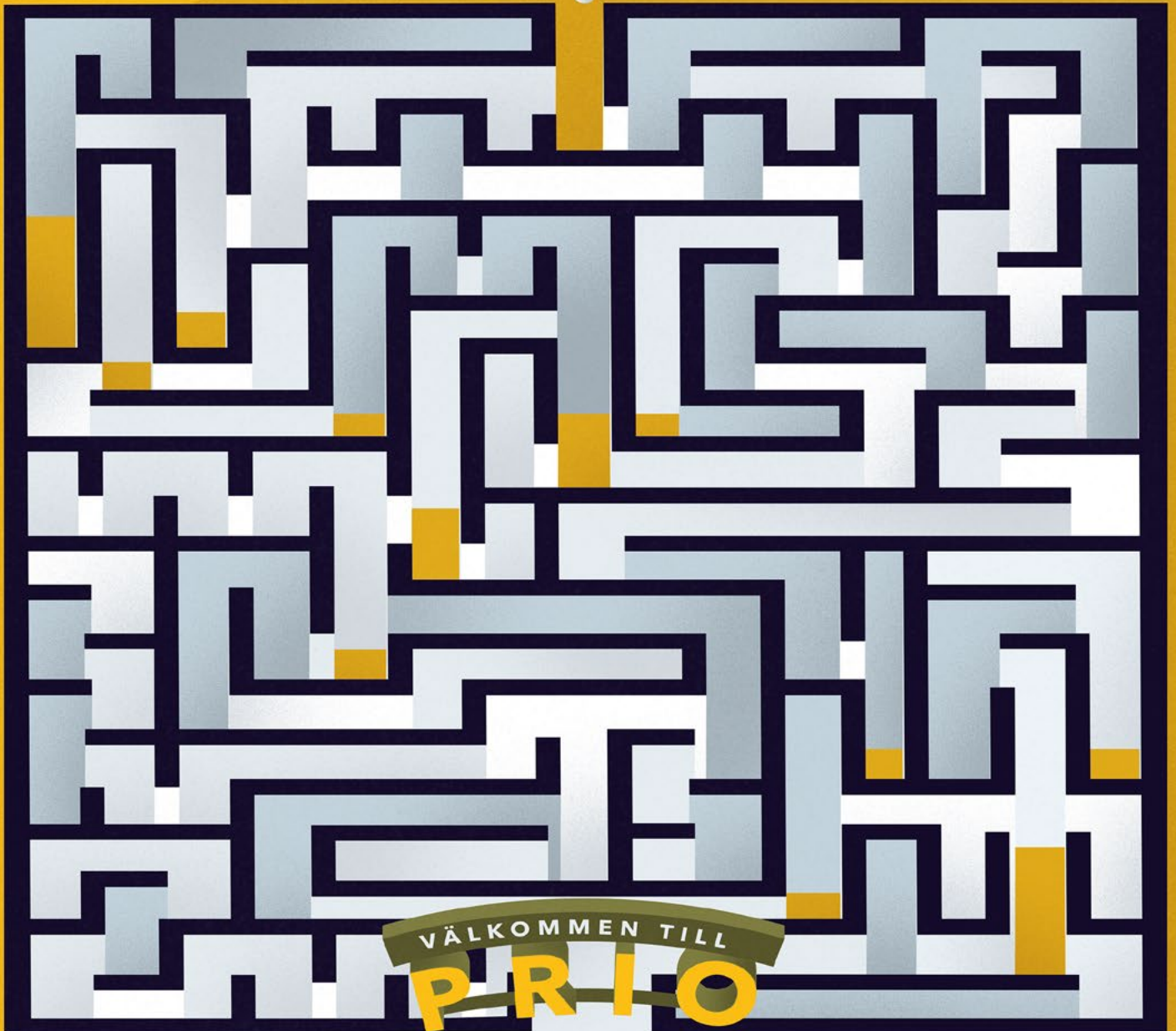
Där kyrkklockorna tystnat är andra boken i en trilogi och uppföljaren till *Skygning över Europa* som nominerades till Europeiska bokpriset.

Alexander Koistinen, född 1969, är reservofficer med internationell tjänstgöring på Balkan och i Västafrika i bagaget. Hans böcker väjer inte för kontroversiella frågeställningar och bidrar till debatten om säkerhetspolitik, försvar och Europas framtid. Med erfarenhet från militära underrättelsetjänsten och EUs institutioner beskriver han såväl gatustrider som det politiska spelet med skrämmande trovärdighet.

Fördjupning: Prio

TEXT: Linda Sundgren
ILLUSTRATION: Björn Öberg

Osäker bild

av säkerhetsläget i Försvarmakten

Underrapportering och osäker kodning av arbetsskador ger en bristfällig bild av arbetsmiljön och säkerhetsläget i Försvarmakten. Och vet man inte var problemen finns går det heller inte att arbeta skadeförebyggande. Det säger Björn Skoog på Försvarsmedicincentrum, Fömedc.

När arbetsskaderapporteringen i Försvarmakten flyttades över från det gamla systemet Lisa till Prio 2016 sjönk antalet inrapporterade skador med över 40 procent. Då talades det om barnsjukdomar och införselproblem som skulle rättas till. Enligt preliminära siffror från Fömedc har en liten återhämtning skett även om inrapporteringen fortfarande ligger under de nivåer som gällde före 2016.

– Försvarmaktens anställda rapporterar in fler arbetsskador till Försäkringskassan än i Prio och det tyder på att vi inte

Björn Skoog

får in allt, säger Björn Skoog. Något sådant glapp såg vi inte 2014 och 2015, alltså innan vi gick över till Prio. Men positivt är att glappet enligt årets siffrorna minskat något.

DEN LÅGA INRAPPORTERINGEN av arbetsskador får konsekvenser för arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet i Försvarmakten. Fömedc har i uppdrag att varje år publicera en rapport baserad på det senaste årets arbetsskador och avvikelser. Rapporten omfattar en sammanställning av händelser liksom analyser och identifiering av riskområden i behov av insatser och åtgärder. Men de senaste åren har analyserna uteblivit. Underrapporteringen gör underlaget alltför osäkert för att man ska kunna dra några slutsatser.

– Ökar närkampsskadorna som de gjorde för några år sedan? Har vi fler tandskador? Hur ser det ut med hörselskadorna, blir de fler eller kanske färre? Det här är frågor vi inte kan svara på idag och därför vet vi heller inte vilka åtgärder som behöver vidtas.

Men problemen med arbetsskadehantering i Prio handlar inte bara om låg inrapportering. Det finns också bekymmer med kvalitén i de uppgifter som matas in i systemet. För att anmäla en arbetsskada behöver en mängd uppgifter föras in. Varje uppgift har en egen kod och det finns närmare 500 koder att välja bland inom olika kategorier. För den som inte är van att jobba i systemet kan det ta tid att hitta rätt bland alla sifferkombinationer.

– Förstår man inte riktigt vad det är man ska fylla i är det lätt att man bara kryssar i övrigt-rutan. Men sådana rapporter

» **FÖRSVARMAKTENS ANSTÄLLDA RAPPORTERAR IN FLER ARBETSSKADOR TILL FÖRSÄKRINGSKASSAN ÄN I PRIO OCH DET TYDER PÅ ATT VI INTE FÅR IN ALLT.**

Björn Skoog, Försvarsmedicincentrum

Fördjupning: Prio

→ blir inte användbara för oss eftersom de inte talar om vad som har hänt eller vad problemet är. Hittills har alla diskussioner handlat om kvantitetsbristen i systemet; kvalitetsproblemen har vi inte kommit till ännu, säger Björn Skoog.

OSÄKERHETEN I KODNINGEN är dock inget renodlat Prio-problem. Björn Skoog berättar att det uppstod redan 2012 när man gick över från Lisa till Lisa intranät. Då skulle varje individ bli sin egen rapportör istället för att låta ett par befattningar på Fömedc knappa in uppgifterna, som varit fallet tidigare.

– Ju fler som registrerar desto sämre kvalitet, det blir oundvikligen så. Vi har alla varierande referenser och erfarenheter och tolkar information på olika sätt, säger Björn Skoog.

Men att lösa kvalitetsbristerna genom att dra ner på antalet koder tror Björn Skoog är fel väg att gå. För att kunna ringa in problem, se mönster och ta reda på vad som ligger bakom en skada behövs många koder. Istället hoppas han på en återgång till den gamla proceduren med en eller ett par individer som lägger in uppgifterna i systemet.

– Då får vi en mer enhetlig och kvalitets-säkrad kodning. Dessutom är rapporterna ofta ofullständigt ifyllda och då kan handläggarna kontakta den som skickat in rapporten för kompletterande uppgifter. Det bidrar också till att höja kvalitén på rapporterna och minskar bortfall på grund av felaktig och ofullständig information.

» **FÖRSTÅR MAN INTE RIKTIGT VAD DET ÄR MAN SKA FYLLA I ÄR DET LÄTT ATT MAN BARA KRYSSAR I ÖVRIGT-RUTAN. MEN SÅDANA RAPPORTER BLIR INTE ANVÄNDBARA FÖR OSS.**

Björn Skoog, Försvarsmedicincentrum

Flera orsaker bakom bortfallet av rapporter

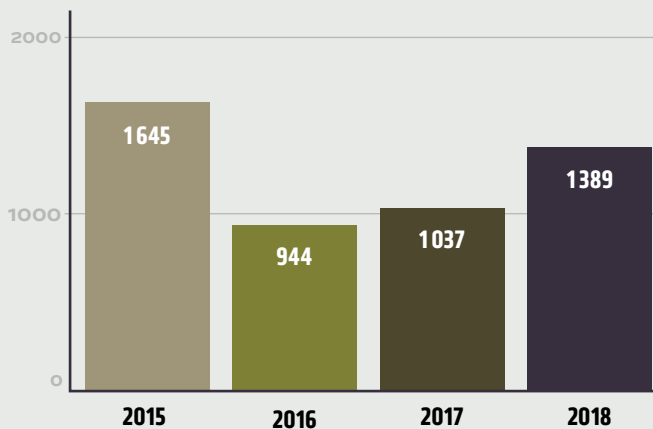
Efter första årets stora bortfall av arbetsskaderapporter gjorde Fömedc en analys av de bakomliggande orsakerna till minskningen. Resultatet pekade på ett alltför snabbt införande av avvikelserapporteringen i Prio, bristande utbildning och ett omständligt rapporteringsförfarande.

NÄRKAMPSSKADA

HÖRSELSKADA

TANDSKADA

INRAPPORTERADE ARBETSSKADOR

Inrapporteringen av arbetsskador ökade något mellan 2017 och 2018. Men sett i relation till antalet verksamma timmar för exempelvis övning och utbildning är ökningen liten.

ARMOX®
PROTECTION PLATE

The steel you want
between you and risk

Träffa oss!
DSEI i London
10-13 september
Monter N3-473

www.armoxplate.com

Uppkäftig!

Eller engagerad...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler engagerade kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Milso AB | 08 - 672 07 80 | info@milso.se | www.milso.se

MÖTESPLATS SAMHÄLLSSÄKERHET

KISTAMÄSSAN 19-20 NOVEMBER 2019

ATT MÖTAS FÖR ETT SÄKRARE SVERIGE
HAR ALDRIG VARIT VIKTIGARE

ÅRETS TEMAN

- Klimatförändringar och extrema väderhändelser
- Samhällets sårbarheter, beroenden och resurser
- Organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och terrorism
- Demokrati, påverkan och samhällets motståndskraft
- Digitaliseringens möjligheter och risker
- Att förbereda samhället för krig

Registrera dig nu! www.samhallssakerhet.se #samsak19

Huvudpartners

Mediapartner

Säkerhet

Försvarsberedningens uppgång och fall

Nu riskerar fria kriget att bryta ut mellan olika intressen, med enda resultat att det stärker de krafter som inte vill tilldela det militära försvaret mer pengar. Men de första signalerna om att regeringen ville sänka förväntningarna på Försvarsberedningens anslagsnivåer kom redan under Folk och försvars rikskonferens i Sälen i januari.

Det började så bra med delrapporten *Motståndskraft* (Ds 2017:66) i december 2017. Försvarsberedningen stod enad om väsentligheterna när det gäller inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret för nästkommande försvarsinriktningsperiod 2021–2025. Någon diskussion om den beräknade prislappen för beredningens förslag inom civilt försvar – ett nettotillskott på ca 3,8 miljarder kronor per år – uppstod inte. Budskapet var tydligt: Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta väpnat angrepp mot Sverige inklusive krigshandlingar på svenskt territorium. Om Sverige angrips ska totalförsvaret fungera i krig.

Det var ord och inga visor. Intressant nog, såhär i efterhand, uttalade sig inte finansministern om Försvarsberedningens kostnadsuppskattningar och försvarsministern uttryckte sig i uppskattande ordalag om resultatet. Uppgiften var att göra en uppdaterad bedömning av den säkerhetspolitiska

utvecklingen inklusive sammanhängande konsekvenser för svensk försvars- och säkerhetspolitik samt utvecklingen av det militära försvaret i perioden 2021–2025.

ALLT SÅG FORTSATT lovande ut och ganska tidigt under arbetets gång framgick det att beredningen arbetade utifrån en försvarsekonomi omfattande 1,5 procent av BNP. Först under Folk och försvars rikskonferens i Sälen i januari 2019, kom den första markeringen från försvarsminister Hultqvist (S): Det ska inte fokuseras på olika fyrtkantiga procentsatser av BNP. Det handlar inte bara om ekonomiska medel för att klara målen, utan också om att pengarna används på ett effektivt och bra sätt. Statskontoret har pekat på behovet av förändrade styrningsmekanismer inom Försvarsmakten och det är konstateranden som ska tas på allvar, sade statsrådet.

I mars – två månader innan redovisning – följdes signalerna upp med kompletterande anvisningar till Försvarsberedningen arbete. Återigen framhölls Statskontorets förslag till åtgärder, liksom Ekonomistyrningsverkets rekommendationer, vilka beredningen skulle

iakta ”dels utifrån ett övergripande resultat- och ekonomistyrningsperspektiv, dels i förhållande till de konkreta förslag som Försvarsberedningen avser att lämna”. Beredningen hade lagt betydande tid och kraft på att beräkna och analysera konsekvenserna av sina förslag och grunden för arbetet med utgiftsberäkningarna hade framförallt utgjorts av Försvarsmaktens budgetunderlag, utredningen om Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov (SOU 2018:7) samt underlag framtagna av Försvarsmakten och Försvarets materielverk (FMV) – som även har sakkunniga i beredningen.

DET KÄNDES MER och mer som en uppbyggnad inför att avvisa beredningens anslagsnivåer och beräkningsunderlag. Hur kunde det komma sig att beredningen hade arbetat så lång tid med ingångsvärdet 1,5 procent, om det inte var förankrat bakåt, in i regeringen? Om det fanns synpunkter på beräkningarna, varför vidtogs inga åtgärder tidigare? Även finansdepartementet är representerat i beredningen.

Irritationen växte, men ledamöterna var ju överens i sak och bet ihop över textgranskningarna.

Så kom den då, *Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025* (Ds 2019:8). De sista dygnet var en plågsam historia.

Regeringen var inte beredd att ingå en uppgörelse om ekonomin och den forna alliansen återuppstod för att gemensamt, precis innan målnöret, kliva ur. Försvarsministerns förklaringsmodell var inledningsvis att förslagen behöver analyseras noggrant av FMV och Försvarsmakten, men finansministern sade strax därefter som det var: Hon är inte beredd att

» INGEN HAR SAGT ATT BEREDNINGENS BEDÖMNING AV DET SÄKERHETSPOLITISKA LÄGET OCH LÄMPLIG TOTALFÖRSVARSFÖRMÅGA FÖR ATT MÖTA DEN UTVECKLINGEN, ÄR FEL. «

▼ Alla borgerliga partier lämnade Försvarsberedningen dagar innan slutrapporten skulle presenteras.

skriva under på 30 miljarder. Det ska vägas mot andra behov, i andra utgiftsområden – uttryckt i sann "särintresse-anda" med orden att det är fler än försvaret som vill ha pengar.

INGEN – EJ HELLER finansministern – har sagt att beredningens bedömning av det säkerhetspolitiska läget och lämplig totalförsvarsförmåga för att möta den utvecklingen, är fel. Således bör behovet, ambitionsnivån och inriktningen vara gemensam från höger till vänster. Det är bara det att det inte ska kosta. Avsaknaden av ett avslutande handslag mellan regeringen och oppositionen innebär tre saker:

Den viktiga signalen till Sveriges samarbetspartners gick förlorad. Försvarsberedningen föreslår att, efter hand som den utökade krigsorganisationen för armén etableras, upp till en brigad med förstärkningsresurser ska förberedas för att kunna verka i Finland vid kris, krigsfara eller krig. Det är ett viktigt ställningstagande, liksom rapportens försäkringar om till exempel vilken vikt som läggs vid Nato-samarbetet. Men allt detta undermineras när man faller på målnöret i en diskussion om pengar.

Det blocköverskridande samarbetet inom försvarspolitik gick förlorad. Det ligger dessutom en regeringskris i röret över saken, redan i samband med höstens budgetarbete.

Nu riskerar fria kriget att bryta ut mellan oli-

ka intressen, med enda resultat att det stärker de krafter som inte vill tilldela det militära försvaret mer pengar.

Försvarsberedningens rapport är innehållsmässigt ett ambitiöst försök att utforma en systembalans med spårbarhet till, och stöd i, ovan nämnda materielförsörjningsutredning samt Försvarsmaktens perspektivstudie – den ledstång Försvarsmakten har hållit sig i under arbetets gång. Man ska inte glömma att det råder bred politisk enighet om denna helhet och de överväganden som gjorts inom och mellan stridskrafterna. Underskatta inte kraften i det – i synnerhet när det kommer till politisk vilja att betala för krigsorganisationen. ÖB kommenterade klokt efter överlämnandet att man ska se beredningens förslag som en helhet och att det behöver vara balans, och varnade för att börja plocka delar ur rapporten.

ATT I RÖK och damm efter beredningens sammanbrott bryta ut i dragkamp mellan intressen ger bara ammunition till de som helst inte ser några reella satsningar alls, och än mindre om det framstår som att Försvarsberedningens underlag är ett allmänt inlägg i debatten. Alla förlorar på det i förlängningen, även om tillfälliga segrar säkert kan firas över enskilda materielprojekt eller tyngdpunktsförskjutningar. Håll ihop. Justeringar får ske inom

ramen för de årliga strategiska avvägningarna. Alternativet är att Försvarsmakten får den heta potatisen i knäet och ska leverera nya paket, utifrån andra ekonomiska beräkningar, med argumentet att det ju ändå verkar som om myndigheten är onese med beredningen om prioriteringarna.

Under den svenska debatten om försvarsmaktsekonomi ligger den krassa verkligheten: Även 1,5 procent av BNP är underkänt relativt våra nordiska grannar och samarbetspartners. Om 2 procent av BNP är rimligt när man ingår i Nato, torde det behövas mer om man står utanför. Minnet är kort och om de belopp som diskuteras nu känns hissnande, bör man påminna om att 1997 – när det säkerhetspolitiska läget var betydligt ljusare – låg det svenska försvarsanslaget på motsvarande 2 procent av BNP.

ANNIKA NORDGREN CHRISTENSEN

Annika har en bakgrund i svensk försvarspolitik som före detta ledamot

i riksdagens försvarsutskott och Försvarsberedningen. De senaste tio åren har hon varit fristående försvarspolitik expert i eget företag.

Redaktör: Linda Sundgren

Mötet:
Joel Bramsgård

TEXT: Linda Sundgren
FOTO: Johan Alp

St
av

Stort behov stöd bland veteraner

Som före detta yrkesofficer och veteran förstår kurator **Joel Bramsgård** vad patienterna han möter på Veteranmottagningen i Uppsala går igenom. Behovet av stöd är stort och på bara tre år har antalet inskrivna ökat från ett 20-tal till över 100.

M

ittemot Veteranparken, i ett av de nybyggda glashusen på Akademiska sjukhuset i Uppsala, har landets enda Veteranmottagning sin verksamhet. De dryga 100-talet patienter som för tillfället är

inskrivna här har alla gjort utlandstjänst i ett krigsområde på uppdrag av en svensk myndighet, majoriteten från Försvarsmakten. De flesta lider också av olika grader av posttraumatisk stress (PTSD) med ångest, sömnsvårigheter, depressioner och undvikandebeteenden.

– Att drabbas av stressreaktioner efter en traumatisk händelse är fullt normalt. För de allra flesta klingar symtomen av med tiden, men hos en del blir de bestående och det är då man utvecklat posttraumatisk stress, säger Joel Bramsgård.

Hur patienterna mår varierar, berättar han. En del jobbar och fungerar ganska bra i vardagen medan andra är heltidssjukskrivna, har livränta eller sjukersättning. Åldersfördelningen skiftar från cirka 25 till 70 år, men majoriteten är i 50-årsåldern. Att flertalet är medelålders, tror Joel Bramsgård, delvis beror på en ovilja att söka hjälp och att det därför kan hinna gå ett antal år innan man vänder sig till vården. Vanligt är också att patienterna försökt lösa sina problem på egen hand med olika strategier.

– Kanske bottenar

FAKTA

Veteranmottagningen

Veteranmottagningen startade sin verksamhet i januari 2016. Den är rikstäckande och vänder sig till personer som gjort utlandstjänst i krigszon eller katastrofområde på uppdrag av svensk myndighet och som är i behov av hjälp med psykisk ohälsa kopplad till insatsen. Du kan komma i kontakt med mottagningen via din lokala vårdcentral eller på egen begäran. Logga in på 1177.se (Vårdguiden) och sök veteranmottagningen för mer information.

► Mottagningens patienter har skänkt rekvisita till lokalerna.

det i en machokultur och att psykisk ohälsa fortfarande är lite skambelagt, även om det blivit bättre under senare år. Många tycker också att de klarat det ganska bra själva genom att undvika situationer som kan utlösa ångesten, som att inte gå på öppna gräsytor eller komma för nära soptunnor eller slängda föremål på gatan av rädsla för sprängladdningar. Det är heller inte ovanligt att man självmedicinerat med alkohol eller andra droger.

EN ANNAN ORSAK till att det dröjer innan man söker hjälp, kan vara att symtomen ibland visar sig först senare i livet, säger Joel Bramsgård.

– Som ung händer det så mycket och efter en mission kanske man börjar plugga, byter jobb eller bildar familj och tänker inte så mycket på det som har hänt. Men så kanske man råkar ut för något längre fram, som en skilsmässa eller att man förlorar jobbet och då kan det bli en utlösande faktor.

Joel Bramsgård berättar att vissa missioner är vanligare än andra bland patienterna, som Libanon sent åttiotal och Bosnien tidigt nittiotal.

– En del insatser har en högre hotbild än andra. Ibland kan en överrepresentation bero på att en viss grupp varit utsatt för något traumatiskt eller att man sett andra lida, som skadade barn hos lokalbefolkningen.

Som före detta yrkesofficer med fyra utlandsmissioner i bagaget upp-

Joel Bramsgård

Ålder: 40 år

Bor: I Knivsta utanför Uppsala

Familj: Två barn, särbo och ett bonusbarn

Gör: Kurator vid Veteranamottagningen på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Bakgrund: Grundanställd vid K4 Arvidsjaur år 2002, därefter I19 i Boden. Officersexamen 2004. Kommendering till Swedec i Eksjö samt Internationella utbildningsenheten på Livgardet i Stockholm. Socionomexamen 2014. Kurator inom den psykiatriska öppenvården på Akademiska sjukhuset i Uppsala 2014.

» VI PRATAR SAMMA SPRÅK OCH DE BEHÖVER INTE FÖRKLARA ALLTING FÖR MIG, JAG FÖRSTÅR KONTEXTEN DE HAR BEFUNNIT SIG I.

lever Joel Bramsgård att han ofta har ganska lätt att nå fram till patienterna. Han känner igen miljöerna de verkat i och han har också själv upplevt stressymtom efter en händelse i Afghanistan.

– Vi pratar samma språk och de behöver inte förklara allting för mig, jag förstår kontexten de har befunnit sig i.

UNDER SINA TOLV år i Försvarsmakten gjorde Joel Bramsgård två insatser som soldat och två som officer. De tre första missionerna, (Bosnien 1998), Kosovo (2001) och Afghanistan (FS 14, 2007), beskriver han som relativt lugna. Men när han 2009 åkte på sin fjärde och sista insats till Afghanistan, FS 17, som ammunitionsröjare, var läget annorlunda. Oroligheterna kring den svenska campen i Mazar-e-Sharif hade trappats upp och stämningen i staden var allmänt

► Vilken typ av stöd som den enskilde veteranen är i behov av diskuteras både med patienten själv och inom Veteranamottagningens team.

► Joel Bramsgård har själv upplevt akut stress efter en IED-sprängning i Afghanistan.

→ spänd. Den 11 november var Joel Bramsgård på ett uppdrag med en konvoj väster om staden. I en uttorkad flodfåra upptäcktes en hemmagjord sprängladdning (IED). Efter att den röjts fortsatte fordonen framåt igen, men det skulle snart visa sig att den upphittade sprängladdningen inte var den enda i området.

– Det tredje fordonet gick på en IED och blev utslaget. En afghansk tolk dog och flera soldater skadades. Jag satt i första fordonet, berättar Joel Bramsgård.

Arbetet med att omhänderta de skadade kollegorna skedde under stor press och försiktighet. Risken att det låg fler IED:er nedgrävda på platsen var överhängande och ingen visste om sprängningen var en del i ett planerat överfall.

– Det blev en utdragen och

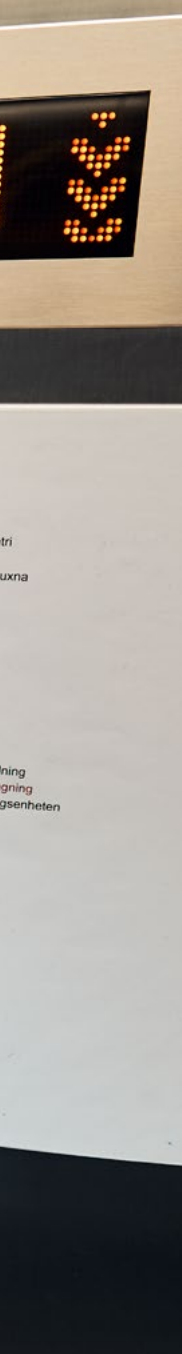

» MÅLSÄTTNINGEN ÄR ATT ALLA SKA FÅ MINSKADE SYMTOM, ÖKAD LIVSKVALITÉ OCH LÄRA SIG ATT LEVA MED SINA MINNEN.

påfrestande händelse med en konstant hög hotbild. Jag upplevde att jag fungerade bra i stunden och fick saker gjorda, men jag var hela tiden rädd och hade ett högt stresspåslag.

EFTER HÄNDELSEN DRABBADES Joel Bramsgård och flera av hans kollegor av olika symtom av akuta stressreaktioner med sömnproblem, oro och ångest. Under de kommande dagarna träffades de flera gånger och pratade om det inträffade och man kom överens om att alla som varit inblandade alltid skulle ha en kamrat i närheten.

– Vårt sätt att hantera situationen var att så fort som möjligt ge oss ut igen, upp i sadeln helt enkelt. För mig fungerade det och efter ett tag

► Veteranparken ligger i anslutning till mottagningen i centrala Uppsala.

försvann symtomen. Det är också så vi jobbar med patienterna här, att låta dem möta sina rädslor och återberätta händelserna under trygga förhållanden, säger han.

Joel Bramsgård berättar att han alltid haft ett stort intresse för personalfrågor och psykologi och något år efter insatsen i Afghanistan beslöt han att gå vidare i det spåret. Han tog tjänstledigt och läste in en socio-nomexamen. Planen var att därefter återvända till Försvarsmakten för att arbeta med veteranfrågor, men ändrade familjeförhållanden och erbjudande om en kuratorstjänst inom psykiatri på Akademiska sjukhuset i Uppsala fick honom att 2014 lämna försvaret. Vad han då inte visste var att man ett par våningar upp i samma byggnad startade ett forskningsprojekt där en ny medicin skulle testas på krigsveteraner som led

av PTSD. På omvägar fick de inblandade i projektet höra talas om Joel Bramsgård och han anlätades som extrasurs.

– När de sedan började prata om att öppna en permanent mottagning för veteraner fick jag nästan nypa mig i armen, det lät för bra för att vara sant. Det var ju exakt det jag ville jobba med.

VETERANMOTTAGNINGEN ÖPPNADE i januari 2016 och Joel Bramsgård har numera en fast kuratorstjänst på mottagningen där han försöker hjälpa före detta kollegor till ett bättre liv. Vilken typ av behandling som erbjuds varierar efter behov. För en del räcker det med ett par samtal. Andra behöver mer långvarig kognitiv beteendeterapi medan vissa även får stöd med olika typer av mediciner.

– Eftersom vi tar emot patienter från hela landet överläter vi ibland insatserna till vårdcentralen på hemorten. I vissa fall finns det möjlighet till ekonomiskt stöd till resor och boende för att besöka oss här i Uppsala och vi kan ha digitala möten på distans. Det händer också att vi åker ut och besöker patienter i hemmet. Målsättningen är att alla ska få minskade symtom, ökad livskvalitet och lära sig att leva med sina minnen, utan att det påverkar deras vardag. Men en del patienter har varit här ända sedan forskningsprojektet startade 2014.

CLP
SYSTEM AB

VAPENVÅRD

BREAK FREE®

RENGÖR

SMÖRJER

SKYDDAR

At your service!

CLP System AB
Ritarslingan 5
S-187 66 Täby

Telefon: 08 - 732 44 05
E-mail: info@clp.se
Internet: www.clp.se

Örlogshotellet Stockholms city

Förmånspris för Officersförbundets medlemmar!

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Som för försvarsmaktens och övriga anställda inom försvarsdepartementets verksamhetsområde inkl. medlemmar i hemvärnet, frivilliga försvarsorg. och militära kamratföreningar i SMK, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig – make/maka & barn – till personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

För rumsbokning:

www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13

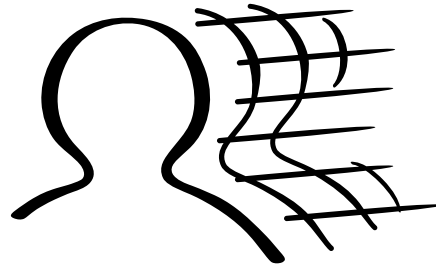
Stiftelsen

Drottning Victorias Örlogshem

etabl. 1908

VÄLKOMNA ÄVEN INOM T.EX. STATENS RAMAVTAL

Otålig!

Eller framåt...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler ivriga kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Milso AB | Wennerbergsgatan 10, Stockholm | www.milso.se

AB Hüllert Maskin är ledande leverantör av teleskoplastare i Sverige.

Teleskoplastaren Merlo är en kreativ entreprenadmaskin, redskapsbärare och arbetsplattform för försvaret, byggbranschen, jordbruket, fastighetsförvaltning, industri, park och all slags materialhantering.

Generalagent i Sverige av
Merlo teleskoplastare
0512 - 30 16 20
www.hullert.se

Hüllert
Maskin

Jolex

– for all your
EMC, Thermal &
Sealing Solutions

Jolex AB, +46 8 570 22985
mail@jolex.se, www.jolex.se

Medlemmen:

Henrik Tham,
Kapten, Fjärde sjöstridsflottiljen

Sedan Operation Örnen hösten 2014 har regeringen haft som uttalat mål att svensk ubåtsjaktförmåga ska stärkas. Kapten Henrik Tham är ubåtsjaktofficer på korvetten HMS Visby som är en del av det svenska ubåtsjakt-systemet.

TEXT: Linda Sundgren

»Vi fokuserar både inomskärs och utomskärs«

➤ Hur märker ni på flottiljen av de satsningar som görs på ubåtsjaktförmågan?

– Vi övar väldigt mycket mer än tidigare och har tillförts mer resurser för ubåtsjakt med spaningsbåtar, helikoptrar, alltså helikopter 14, och autonoma undervattensmål. Autonoma undervattensmål, som exempelvis Kut, är obemannade miniubåtar som kan programmeras för att genomföra olika gångprofiler. De förmågor vi tillförts stämmer väl överens med våra behov, men volymen är lite

väl liten och vi skulle behöva fler plattformar. Ubåtsjaktoperationer är ofta ganska utdragna historier som spänner över stora områden och under lång tid. Det kräver flera enheter och uthållighet.

Du nämnde helikopter 14, men kan man tala om den som en ubåtsjakhelikopter trots att den saknar bestyckning?

– Som solitär kanske man inte kan säga att en helikopter bedriver ubåtsjakt, men definitivt när den ingår som ett system i sys-

temet. Sedan beror det på i vilken kontext man använder den och det är inte alltid vi får avfira vapen, det styrs av en högre chef och insatsregler. Exempelvis var det vi gjorde 2014 (Operation Örnen, red. anm) inte en ubåtsjakt utan en underrättelseoperation. Att helikopter 14 saknar både taktisk datalänk och bestyckning gör systemet lite rumphugget, men det finns med i de satsningar som föreslås i Försvarsberedningens senaste rapport så vi hoppas att det kommer.

Vilket är flottiljens fokus inom ubåtsjakt just nu?

– Vi fokuserar både inomskärs och utomskärs och över hela spektret, från planering till taktiskt genomförande. Under senaste året har det blivit mindre slentrian i det vi gör och det har skett en stor utveckling i hur vi tänker kring ubåtsjakten. Det finns ett engagemang och driv hos alla som är involverade och stämningen är god. De senaste åren har det varit väldigt roligt att jobba med det här.

Foto: Anna-Karin Nilsson

Foto: Mats Nyström/Försvarsmakten

Kan man bli en bra plutonchef på 1,5 år? Självklart inte.

En Sofu-utbildad officer kommer att ha lägre tjänstbarhet under sina första år jämfört med vad en officer utbildad på officersprogrammet har, menar Lars-Henning Persson. Han anser att en Sofu-fänrik först behöver tjänstgöra som ställföreträdande plutonchef för att få tillräcklig erfarenhet av vad en pluton är och hur en chef agerar.

I senaste numret (nr 3 2019) av Officerstidningen jämför Arne Baudin särskild officersutbildningen (Sofu) med bland annat dagens version av officersprogrammet (OP). Han pekar särskilt på den gedigna utbildning och kunskap officersprogrammets elever får, i förhållande till den kortvariga och, i min mening, ofullständiga utbildning som erbjuds Sofu-eleverna. Jag delar till fullo Arne Baudins åsikter.

En Sofu-utbildad fänrik kommer, om han eller hon blir plutonchef direkt efter sin utbildning, ha sämre kunskap vad avser allmän militär utbildning än vad till exempel den ställföreträdande plutonchefen och gruppcheferna kommer att ha. På samma sätt kommer han

eller hon att komma till korta vad avser kunskap om de vapen- och andra materielsystem som hanteras inom plutonen.

ATT HA SÄMRE kunskap än personalen i sitt förband kommer att innebära att personalen inte litar på, eller har förtroende för, sin chef. Risken för att det skapas informella chefer, vilka styr verksamheten, blir betydande. Detta är bekymmersamt nog i den fredstida verksamheten hemma i Sverige, men blir direkt farligt för den enskilde liksom för förbandet och dess verksamhet i en eventuell utlandsmission i vilken förbandet verkar. En fientlig miljö kräver kunniga chefer.

Jag hävdar att en Sofu-utbildad officer under sina första år kommer att ha lägre tjänstbarhet än vad officerare som utbildats på officersprogrammet har. För att, till del, kunna överbrygga denna brist bör en nyhemkommen Sofu-fänrik inte direkt få bli plutonchef, utan bör först tjänstgöra som ställföreträdande plutonchef under något eller några år. Detta med

syfte att få erfarenhet av vad en pluton är, hur den fungerar och hur en chef agerar. Först därefter bör Sofu-officern få bli plutonchef.

FÖRSVARSMAKTEN BEMÖTTE i samma tidning, genom kommandören och tillika chefen för Fjärde sjöstridsflottiljen, Fredrik Palmquist, Arne Baudins åsikter. Palmquist förfäktar att man måste finna nya vägar för att rekrytera till officersyrket. Han uttrycker sig bland annat så här: "Min grundsyn är att kadettens motivation och intellektuella förutsättningar är de faktorer som definierar hans möjlighet att bli en duglig officer – den viktigaste muskeln på en officer sitter mellan öronen".

» Jag hävdar att en Sofu-utbildad officer under sina första år kommer att ha lägre tjänstbarhet än vad officerare som utbildats på officersprogrammet har. «

Motivation och 180 högskolepoäng kan aldrig ersätta utbildning och erfarenhet. Svårigheter att rekrytera till officersyrket får inte innebära sänkta krav på en utexaminerad officer. Att ha en för militär verksamhet irrelevant högskoleutbildning som grund för antagning till Sofu bäddar inte för att den examinerade officeren kommer att vara lämplig i sin befattning, kanske snarare tvärtom.

VETENSKAPLIGT BEPRÖVAD OCH dokumenterad erfarenhet pekar entydigt på betydelsen av praktisk utbildning i kombination med teoretisk utbildning. Sofu innebär det motsatta; teoretisk utbildning med en snutt militär PRAO. Som exempel på ett land med en väl fungerande officersutbildning kan nämnas Israel. Israel Defense Forces (IDF) har, av naturliga skäl, stor erfarenhet och kunskap om vad som erfordras för att bli en bra officer. De hade aldrig ens funderat på att skapa ett Sofu-alternativ för utbildning av sina officerare. I övrigt hänvisar jag till vad jag skrev i Officerstidningen nr 1 2019. ●

Lars-Henning Persson
Pensionerad major med mycket erfarenhet, men utan de magiska 180 högskolepoängen.

Skriv en insändare!

Maximal längd för en insändare är 3 500 tecken. Vi förbehåller oss rätten att redigera och korta texterna. Det är möjligt att vara anonym, men redaktionen måste veta vem du är. Skicka din insändare till info@officersforbundet.se.

FÖRSVARSMAKTEN SÖKER FÖRSVARSAATTACHÉER

Försvarsattachéen ska ha kunskaper om landets/ländernas försvarsmaktsstrukturer, deras politiska relationer, deras förtjänster och begränsningar, upphandling av försvarsmateriel samt deras försvarsindustri. Detta sker företrädesvis genom att etablera ett allsidigt kontaktnät med företrädare för respektive försvarsministerier, försvarsmakter och försvarsindustrier på olika nivåer. Inom ramen för detta ska attachéen kunna planera för och biträda vid officiella besök och andra officiella arrangemang.

Det är också viktigt för Försvarsattachéen att skapa och vidmakthålla ett kontaktnät med motsvarande svenska myndigheter, främst Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, FMV, Försvarsmakten och Försvarsindustrin. Försvarsattachéen ska stödja representanter för ovannämnda myndigheter i deras relation med värdlandet.

Försvarsattachéen är en del av ambassaden och arbetar nära ambassadens övriga personal. Försvarsattachéen ska ha en nära dialog och samarbete med beskickningschefen och följa dennes anvisningar i frågor med politisk dimension. Beskickningschefen ska alltid hållas orienterad om försvarsattachéens verksamhet.

Anställning

Närmaste chef är C MUST UNDK. Befattningen är tidsbegränsad under fyra år. Utbildning sker före att tjänstgöringen påbörjas. Under tjänstgöringen tillämpas URA avtal. Vid urval av kandidater kommer stor vikt läggas vid personliga egenskaper.

Lediga befattningar 2021-08-01

Residenta OF4

• Australien, Etiopien, Japan, Ryssland och Thailand

Ansökningsförfarande

Ansökan sker via ReachMee via FM Hemsida och lediga befattningar. Sista ansökningsdag är 2019-08-29

Information

Information om befattningen lämnas av övlt Bertil Dahlrot 08-788 80 15 alt bertil.dahlrot@mil.se. Information om rekryteringsprocessen lämnas av Agnetha Holmberg Steen, 08-788 79 53 alt agnetha.holmberg-steen@mil.se.

www.forsvarsmakten.se

FÖRSVARSMAKTEN

PELTOR™
Protection & Communication

3M™ PELTOR™ ComTac™ NIB Headset

**Advanced hearing protection,
Natural communication**

Nya ComTac™ VI NIB Headset skyddar din hörsel, förbättrar situationsmedvetenheten och möjligheten att kommunicera i bullriga miljöer. Med helt nya och avancerade teknologier som NIB - Natural Interaction Behaviour och MAP - Mission Audio Profiles, så är ComTac VI fulladdad med egenskaper för att öka effektiviteten.

www.facebook.com/3MPELTOR

www.youtube.com/3MPELTOR

@3mpeltor

3M Science. Applied to life.™

Varför alltid för lite och för sent?

D

ET INLEDANDE KAPITLET "Svårigheterna i att göra säkerhetspolitiska bedömningar" i Försvarsberedningens betänkande är ytterst läsvärt och kapitlets slutsats närmast klärvoajant. "Förhoppningar om att ett återtagande av förmåga ska kunna ske i rätt tid när utvecklingen försämras har historiskt inte visat sig infrias, varken i ett svenskt eller internationellt perspektiv". Skrivningen känns som en desperat vädjan – gör inte om samma misstag igen, förstå att det nu är hög tid att rusta. Något som tycks klingat ohöört om man ser till det schackrande som utbrutit om beredningens

redan från början modesta förslag.

Visserligen påpekas i texten svårigheten i att tolka olika signaler, men det känns mest som en ursäkt för att inte peka ut tidigare syndare, och deras oförmåga att ta åt sig information om hur den säkerhetspolitiska miljön efterhand förändrats. Signalerna har varit många och tydliga. Putins tal där han framhåller Sovjetunionens sammanbrott som en geopolitisk katastrof. De ryska cyberangreppen på Estland 2007. Angreppet på Georgien 2008. Rysslands kraftiga upprustning. Annekeringen av Krim 2014. Hotfulla militära övningar i vårt närområde. Flagranta brott mot internationella avtal.

LIKHETERNA MED 1936 års försvarsbeslut är både skrämmande och nästan sorgslutiga. Hitler kom till makten 1933 och gjorde ingen hemlighet av att Tysklands storhet skulle återupprättas. 1935 återinfördes värnplikt. Rhenlandet återbesattes 1936. Tyskland hade satt igång en omfattande upprustning. Allt i strid med Versaillesfördraget. Den säkerhetspolitiska miljön i Europa var allt annat än god inför försvarsbeslutet.

En parlamentarisk kommission hade utrett försvarets framtid. Den föreslog att det årliga anslaget till försvaret borde ligga på 148 miljoner kronor, cirka 1,5 procent av BNP. Socialdemokraterna ville dock komma ned till en kostnadsram på 133 miljoner. Både Bondeförbundet och Folkpartiet stod dock fast vid kommissionens inriktning, med resultat att regeringen förlorade omröstningen i riksdagen. Fem år senare, 1942, låg anslaget på runt 750 miljoner per år, efter ett antal panikartade höjningar från 1938 och framåt. Utfallet av dessa satsningar kom till

»Då, som nu, kan man fråga sig varför ansvariga politiker har så svårt att agera på tillgänglig information. Förstår de inte försvars- och säkerhetspolitik? Röstmaximering? Annan syn på vad som skapar säkerhet?«

stor del först flera år efter att världskriget var slut. Inget parti hade förstått, eller velat förstå, allvaret i vad som pågick i omvärlden.

DÄRMED INTE SAGT att historien kommer att upprepas, att vi står inför ett krig.

Men det känns obetänksamt att inte spänna fast säkerhetsbältet när det är halt på vägen.

Då, som nu, kan man fråga sig varför ansvariga politiker har så svårt att agera på tillgänglig information. Förstår de inte försvars- och säkerhetspolitik? Röstmaximering? Annan syn på vad som skapar säkerhet? Alla säkert bidragande orsaker.

Men jag undrar om inte Astrid Lindgren är den som givit det troligaste svaret i den dagbok hon började föra den 1 september 1939. "O, idag började kriget. Ingen vill tro det. Igår eftermiddag satt Elsa Gullander o. jag i Vasaparken och barnen sprang och lekte runt omkring och vi skällde i all gemytlighet på Hitler och kom överens om att det nog inte skulle bli krig och idag!"

OVILJAN ATT FÖRESTÄLLA sig det värsta råar inga försvarsberedningar på. Krig har i Sverige blivit ett i det närmaste abstrakt begrepp vad gäller risken för att vi själva skulle kunna drabbas. Kloka ord sägs, diskussioner förs, utredningar presenteras, men de nödvändiga konkreta åtgärderna för att möta utvecklingen är få eller lyser med sin frånvaro. ●

Karlis Neretnieks

Karlis Neretnieks, tidigare rektor för Försvarshögskolan, ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

HEMVÄRNET:

Uniform på jobbet-dagen

➔ DEN 29 MAJ anordnades för första gången "Uniform på jobbet-dagen" för hemvärns-soldater. De hemvärns-soldater som ville och hade tillstånd av sin arbetsgivare fick då bära uniformen på sitt civila arbete. Syftet med dagen var att synliggöra och

väcka intresse för Hemvärdnet och Försvarsmakten, men också att sprida information om Hemvärdnets verksamhet. Dagen är vald med anledning av att den 29 maj är Hemvärdnets födelsedag och även Veterandagen. Beslutet är fattat av rikshemvärnschefen och aktiviteten kommer att vara återkommande varje år den 29 maj. ●

»22 dagar, 580 km, -35 till +4«

Fem jägarsoldater ur bergsplutonen vid Arméns jägarbataljon i Arvidsjaur har korsat Grönland på skidor. De tog sig från Kangerlussuaq i väst till Isortoq i öst, en sträcka på 580 kilometer. Expeditionen över världens näst största glaciär tog runt 30 dagar och avslutades i början av maj. Bergsjägarna genomförde turen på eget initiativ, men med stipendium från Försvarsmakten och stöd från förbandet. "Tack vare bakgrunden som jägarsoldater på Arméns jägarbataljon var vi väl förberedda inför Grönland och turen kunde genomföras utan några större problem eller hinder", skrev plutonen på Instagram den 9 maj.

PÅ TWITTER:

"Grattis på födelsedagen Stig. Vi glömmar dig inte, vi kommer aldrig sluta leta. Den dagen kommer att gry då du vaknar till helikopterljudet från den annalkande fritagningsstyrkan",

skrev major David Bergman, doktorand i psykologi och ledamot av Kungl krigsvetenskapsakademien, den 10 juni. Ytterligare ett år i fångenskap har passerat för menige Stig Nilsson, den svenske soldaten som varit krigsfånge i varje upplaga av Soldaten i fält, SoldF, sedan 1972. Själv twittrade han, från fånglägret, på födelsedagen:

"Min önskelista för dagen: 1) Bli frigiven 2) Trenda på Twitter 3) Ta en fika med @patrikoxanen och ÖB"

Svarade Patrik Oksanen, politisk redaktör på Hudiksvalls tidning.

I MEDIA:

»Det suger ibland men får man en bajsmacka så åter man«

● Rekryten Veronica Rosendahl i ett inslag i SVT Nyheter Halland den 13 maj. SVT besökte Luftvärnsregementet i Halmstad under en slutövning för de inbyggande värnpliktiga och Rosendahl uttalade då dessa bevingade ord, vilket rönt en hel del hyllningar och uppmärksamhet i sociala medier.

TV-TIPS:

"2025"

● "2025 – framtidens teknik och försvar" heter Säkerhets- och försvarsföretagens, SOFF, nya serie som finns att se på Youtube. Avsnitten leds av Johanne Hildebrandt, författare, och Annika Avén, projektledare för cybersäkerhet på SOFF, som tillsammans med en rad olika experter analyserar dagens teknik och reflekterar hur den kommer att ha utvecklats 2025.

»HOTET FRÅN RYSSLAND OCH DEN RYSKA UPPRUSTNINGEN OCH AGGRESSIONEN GÖR ATT JAG KÄNNER ATT DET ÄR VIKTIGT. JAG VILL GÄRNA BIDRA«

Jan Björklund, avgående partiledare för Liberalerna, om att han planerar att återvända till Försvarsmakten som reservofficer. (Expressen, 24 maj)

OFFICERSFÖRBUNDET

Förbundsnytt

Senaste nytt från
Officersförbundet

Medlemsstatistik

Yrkesverksamma, 31/5 2019

Officerare	6 655 (-26)
Specialistofficerare.....	2 128 (+29)
Soldater och sjömän.....	4 369 (+36)
Övriga	328 (+6)
Summa.....	13 480 (+45)

Kampanj

Kamp för bättre lön

I mitten av maj drog förbundet igång kampanjen #forsvaraforsvaret. Syftet är att uppmärksamma våra politiker på behovet av ökade resurser för en fungerande personalförsörjning i Försvarsmakten.

FÖRBUNDET VILL VISA på våra medlemmars avgörande betydelse för möjligheten att stärka försvaret. Och att våra krav på bättre löner för militär personal måste tas på allvar.

– Med kampanjen vill vi få våra politiker att förstå att kommande försvarsbeslut måste ta hänsyn till att även personal kostar pengar. För att komma tillrätta med pågående och kommande personalkris behövs extra satsning

ar på militärens löner. För utan människor, inget försvar, säger Fredrik Hultgren, kommunikationschef på Officersförbundet.

Kampanjen ska löpa från och med nu och fram till dess riksdagen fattar nästa försvarsbeslut våren 2020. Med annonser i utvalda medier, filmer och annonsering i sociala medier, event, personliga möten och medieaktiviteter vill vi säkra att ingen av våra folkvalda riksdagsledamöter ska kunna undgå att förstå betydelsen av en fungerande personalförsörjning, och behovet av bättre löner för att uppnå detta.

»Vi vill få våra politiker att förstå att kommande försvarsbeslut måste ta hänsyn till att även personal kostar pengar.«

Fredrik Hultgren

HUVUDBUDSKAPET VI VILL sända i kampanjen är att det är ni, Officersförbundets medlemmar, som gör jobbet.

För runt 325 miljoner kronor, en halv procent av försvarsbudgeten, kan vi göra de allra nödvändiga

gaste justeringarna av löneläget, så att fler ska välja och stanna i Försvarsmakten. Hittills har den investeringen uteblivit, men Officersförbundet fortsätter kämpa. För utan oss, inget försvar.

NI-LOKALFÖRENINGAR och enskilda medlemmar - kan bidra till kampen på flera sätt: Följ oss på försvaraforsvaret.nu och i sociala medier, dela våra inlägg och skriv gärna egna under hashtaggen #forsvaraforsvaret. Uppmana andra medlemmar att engagera sig, såväl i sociala medier som i diskussioner på arbetet och utanför. Tillsammans kan vi göra skillnad! ●

Läs mer på försvaraforsvaret.nu

Officersförbundet på Facebook

Officersförbundet finns på Facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker

om Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

Kurser för förtroendevalda

Du har väl inte missat att Officersförbundet håller kurser och utbildningar i det mesta som en facklig förtroendevald bör veta? Ta chansen att lära dig mer om fackliga grunder, arbetsmiljö, rekrytering, arbetsrätt och mycket mer. Se hela vårt kursutbud och anmäl dig på officersforbundet.se/kurser

Examen

Uppdatera medlemsuppgifterna

I slutet av juni tar drygt 100 medlemmar i förbundet examen från Officersprogrammet. Stort grattis till er, men glöm inte att uppdatera era medlemsuppgifter.

VI UPPMANAR de medlemmar som går från studerandemedlem till aktiv medlem att höra av sig till oss för att uppdatera uppgifter om anställning och lön, säger Carina Viklund, ansvarig för medlemsstöd på Officersförbundets kansli.

Från och med den 1 juli kan medlemmar

själva gå in och ändra sina uppgifter via Mina sidor (logga in med BankID via officersforbundet.se). Du kan också mejla oss, kansliet@officersforbundet.se

Även de medlemmar som antagits och kommer att börja Officersprogrammet eller Specialistofficersutbildningen bör ändra sitt medlemskap. Kontakta kansliet via mejl med uppgifter om medlems-/personnummer, utbildning/ort, start- och examensdatum.

Mer information hittar du på vår webbplats under fliken "medlemsuppgifter och villkor". ●

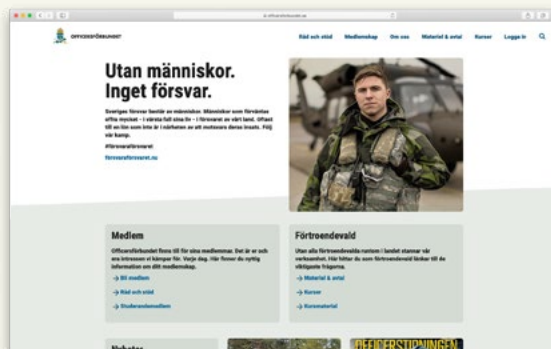
Webben

Ansiktslyftning på officersförbundet.se

Bli inte orolig om du inte känner igen dig på officersförbundet.se. I mitten av maj genomfördes en större förändring av webbplatsens utseende. Vi hoppas ni gillar den.

MÅLSÄTTNINGEN MED omgörningen är att webbplatsen både ska vara trevligare att titta på och lättare att navigera.

– Det är främst layouten, utseendet, på webbplatsen som ändrats, så förhoppningen är att såväl nya som gamla besökare ska gilla den och känna sig bekväma när man besöker officersförbundet.se, säger Jennie Timgren, kommunikatör med ansvar för webb och sociala medier. Allt innehåll från den tidigare versionen av webbplatsen finns kvar. Du kan med andra ord fortfarande hitta information om det mesta av vikt för din anställning och ditt medlemskap. Har du frågor eller funderingar kring sådant som anställningsavtal,

Jennie Timgren

lön, semester, arbetstid eller arbetsmiljö är officersförbundet.se en mycket bra plats att börja med. Där finns en mängd matnyttig information att ta del av för dig som medlem. Du når sidorna med råd och stöd genom att logga in på dina sidor med mobilt BankID. ●

Årlig översyn av insatstillägg

Under maj månad beslutades om nya nivåer på insatstillägg vid utlandstjänst.

De nya nivåerna på insatstillägg gäller från 2019-04-01. För insatstillägg som sänks gäller de nya nivåerna för personal som påbörjar sin insats först 2019-08-01.

Nivåer på insatstillägg baseras på insatsens karaktär, mandat, umbäranden och hot.

Beslutet har samverkats i enighet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagarorganisationer, däribland Officersförbundet.

Ny officersförening på plats

När nya Organisationsenheter bildas, bildas även nya lokala officersföreningar. Vi hälsar OF Arméstaben välkomna i förbundsfamiljen!

Den 22 maj var den nystartade lokalföreningen på plats på förbundskansliet för information och utbildning. I samband med besöket hälsades de välkomna av förbundsordförande Lars Fresker som även överräckte Officersförbundets bordsstandar.

Nytt omställningsavtal från årsskiftet

Ett nytt avtal om lokala omställningsmedel för Försvarsmakten har skrivits under av parterna. Avtalet gäller från och med 1 januari 2020, och fram till dess gäller det nuvarande avtalet. Mer information om det nya avtalet kommer att förmedlas senare under året.

Porträttet

Officersförbundet är ingenting utan alla som engagerar sig lite extra och arbetar för alla medlemmars intressen. Med "porträttet" vill vi låta er lära känna dessa människor, vilka de är, och vad som får dem att engagera sig.

Styrelseledamot Johan Reisspass instruerar under skjutövning på sitt ordinarie arbete på P7.

Elitsoldat i fackets tjänst

Från den fartfyllda och stundtals farliga tillvaron i en av landets hemligaste och mest välutbildade styrkor till vaktkuren i Revingehed. Den resan har Officersförbundets Johan Reisspass gjort. Nu sitter han både i förbundsstyrelsen och jobbar fackligt lokalt.

Text: Anna Hjorth Foto: Viktor Westin

an har hunnit göra många resor i karriären, Johan Reisspass. Först från Kiruna, där han gjorde värnplikt, till Arvidsjaur, där han hade sin första tjänst som officer.

Sedan till Karlsborg, där han utbildades till en av operatörerna i dåvarande specialförbandet SSG, Särskilda skyddsgruppen. Som operatör i elitstyrkan hade han bland annat uppdraget som ÖB:s livvakt på utlandsresor och det förde honom till platser som Afghanistan, Balkan och flera länder i Afrika.

Nu har den tidigare elitsoldaten gjort en helt annan resa. Efter 17 år i specialförbanden beslutade han sig för

att lugna ner tempot och jobba på ett och samma ställe. Platsen blev Revingehed, mellan rapsfält och bokskogar i Skåne. Officerstidningen möter honom i vakten, som också visar sig vara hans arbetsplats.

– Det jag gjorde i specialförbanden var så speciellt, det finns inte något annat jobb som är likt det. Det kan vara lite svårt att nyttja oss som har den erfarenheten, eftersom vi är så nischade. Så vakten är bra, vi är lite av en egen verksamhet här och jobbar på ett schema som passar mig, säger Johan Reisspass.

Som biträdande insatschef i vakten på Revingehed trivs han och tycker att kamratskapet är bra, vilket det har varit på alla arbetsplatser han haft i Försvarsmakten. Däremot är jobbet inte lika fyllt av kickar som tidigare i specialförbanden. Johan Reisspass berättar om ett arbete som till stor del bestod av träning och övningar. Självt började han som sjukvårdare men blev snart teamchef och specialiserad på fallskärmshoppning och personskydd.

– Först var det en grundutbildning på ett och ett halvt år. Den var som en pojkdrom med allt häftigt man kunde tänka sig. Fallskärm, helikopter, åka båt. Vi fick bli riktigt

bra på det vi gjorde och hade bra utrustning. Och sedan fick vi fortsätta utvecklas hela tiden, berättar han.

NÄR JOHAN REISSPASS jobbade i SSG, som sedermera blev SOG, Särskilda operationsgruppen, var styrkan och arbetsuppgifterna omgärdade med mycket sekretess.

– När jag började var jag 24 år och det var som att hoppa på ett tåg där jobbet var otroligt kul och det blev allt. Men man kunde inte berätta vad man gjorde för sina kompisar eller familjen. Det gjorde att man blev lite avskärmad och mest levde för jobbet.

För den oinvidga låter det som att personer som jobbat inom specialförbanden borde vara mycket attraktiva för andra befattningar i Forsvarsmakten. Men Johan Reisspass berättar att det inte riktigt är så.

– Nej, mina kompetenser syns inte någonstans i försvarets datasystem. Det gör det hela lite komplicerat. Och det är en fråga jag har lyft genom facket, hur vi ska lösa det för alla som satsar mycket av sitt liv för jobbet i ett specialförband. Det måste gå att ta vara på den kompetensen, och dessutom har ju Forsvarsmakten investerat mycket pengar!

JOBDET FÖR JOHAN Reisspass var inte bara uppdraget som operatör med komplicerade och hemliga arbetsuppgifter. Redan 2007 engagerade han sig i Officersförbundet på specialförbanden. Han blev invald i den lokala styrelsen och började utbilda sig fackligt.

– Jag tror jag är en person som vill att saker ska fungera och att det ska gå rätt till. Vår verksamhet hade egna avtal som ändå inte var helt anpassade efter den speciella verksamheten. Resultatet blev inte alltid bra. Jag ville vara med och prata med arbetsgivaren. Så för mig var det lite av ett val – antingen satsa på att försöka bli chef och förändra den vägen, eller att bli facklig och vara med och påverka från det hållet.

Och på den vägen har det fortsatt för Johan Reisspass. Efter några år tog han och en facklig kollega över ansvaret för den fackliga verksamheten på specialförbanden. Men han var inte formell ordförande i Officersföreningen där, eftersom verksamheten är så omgärdad av sekretess. Då går det inte heller att ha någon som är ansiktet utåt för den fackliga verksamheten.

På det viset har han varit något av en doldis i fackliga sammanhang fram tills han blev invald i förbundsstyrelsen 2017. Men den mesta tiden ägnar han åt det lokala fackliga arbetet i styrelsen för sin Officersförening, Södra Skåningarna.

– Ibland känns det lite tråkigt när bilden av facket är att vi är ett gäng gamla gubbar. Då kan det vara bra med en sådan som jag, med min bakgrund som en del tycker är lite speciell, säger han.

Men bilden av elitsoldaten som en tuff, hård eller cool

person stämmer inte riktigt. Självklart finns en hård yta både fysiskt och mentalt för att klara alla typer av farliga och krävande situationer. Men det betyder inte att man är otrevlig, säger Johan Reisspass.

– Det händer att soldaterna tisslar och tasslar lite när de förstår vad jag jobbat med. Det finns en bild av en stentuff soldat som jag inte tycker stämmer. De jag har jobbat med har varit väldigt duktiga professionellt, men samtidigt väldigt ödmjuka personer som inte slagit sig för bröstet eller behövt hävda sig.

SOM FACKLIG FÖRETRÄDARE tycker han att han har nytta av sina tidigare erfarenheter.

– Specialförbanden är inte så toppstyrda. Mycket kommer underifrån och det gällde att hitta kreativa lösningar. Så försöker jag tänka i mina nuvarande fackliga uppdrag också.

Facket är ju sina medlemmar och det är vad medlemmarna tycker som vi förtroendevalda ska jobba för.

Den viktigaste fackliga frågan just nu är dock den klassiska: Lönerna. Den är viktig både på det lokala och det centrala planet. Och den utgör ett orosmoln. Särskilt med tanke på försvarsuppgörelsen som inte blev någon heltäckande politisk överenskommelse. Johan Reisspass uttrycker en viss skepsis inför förslaget om att inrätta nya regementen.

– Se till att fylla de regementen vi har först. Om folk slutar för att lönerna är för låga så blir arbetsbelastningen tyngre på oss som är kvar. Vad är det värt att slita och inte bara behöva göra sitt eget jobb, utan kanske två eller tre andras på grund av vakansläget? På något sätt måste vi få in mer personal och lönerna är avgörande. Det är den viktigaste fackliga frågan! ●

Johan spelar basket på fritiden, och tar varje tillfälle att bättra på dribblingarna.

Johan Reisspass

Ålder: 43 år

Fackligt uppdrag: Vice ordförande i Officersföreningen Södra Skåningarnas styrelse och ledamot i Officersförbundets förbundsstyrelse.

Jobb: Ställföreträdande insatschef i vakten på P7 Revingehed.

Bakgrund i korthet:

Värnplikten som Lapp-landsjägare i Kiruna.

Officershögskolan i Kvarn. Soldat i specialförbanden SSG och SOG i Karlsborg.

Familj: Två söner.

Bor: Hus på landet i Blentarp i Skåne.

På fritiden: Spelar basket i Lund, renoverar huset, kör sönerna till innebandy- och fotbollsträningar.

»Ibland känns det lite tråkigt när bilden av facket är att vi är ett gäng gamla gubbar. Då kan det vara bra med en sådan som jag, med min bakgrund som en del tycker är lite speciell.«

OFFICERSFÖRBUNDET

Fråga förbundet

Här publicerar vi frågor som ni medlemmar har ställt till våra ombudsmän, där vi tror att svaren kan ha intresse för fler än frågeställaren.

Har du en fråga?

Maila våra experter:

kansliet@officersforbundet.se

Jobba på kompdagar?

Jag är planerat ledig för FM-dygnskompensation. Nu säger chefen att jag måste jobba. Vad gör jag?

När man är planerad för uttag av kompletthet i lista så kan man jämföra det med att vara nollplanerad, det vill säga att man är tjänstgöringsfri/ledig. Om det då uppstår ett oförutsett behov att ett arbete ska utföras och detta inte kan lösas av de som har planerad arbetstid så kan

arbetsgivaren använda övertid. I första hand ska dock den som är frivillig användas. Som anställd i FM kan arbetsgivaren begära att du arbetar övertid med högst 50 timmar under en kalendermånad samt högst 200 timmar per kalen-

»Som anställd i FM kan arbetsgivaren begära att du arbetar övertid med högst 50 timmar under en kalendermånad.«

derår. Ytterligare regler finns för vem/vilka som inte får tas i anspråk för övertidsarbete.

I ditt fall så får du alltså övertidsersättning om du arbetar den dag du är planerat kompensationsledig. Kompensationsledigheten förbrukas dock eftersom den ersätts med övertid för att det är arbetsfri dag. Om du är förhindrad och har godtagbara skäl så ska du tala om det för din chef som då bör söka annan frivillig. I slutändan har dock arbetsgivaren rätt att beordra övertid.

Patrik Larsson,
ombudsman

Nytt jobb ny lön?

Jag har fått erbjudande om en ny befattning där jag kommer att ges ökat ansvar och en arbetsledande roll, men har ännu inte fått någon information vad jag kommer att få i lön. Vad ska jag göra för att min lön ska bli så bra som möjligt i och med befattningsbytet?

Ökat ansvar och en ny arbetsledande roll skall självklart återspeglas i lönen. Vänta inte på att få ett lönebesked, ta kontakt med din Officersförening för att få en uppfattning om löneläget på din tänkta befattning. Ta ett samtal med din chef tidigt i processen, beskriv dina förväntningar på den nya lönen.

Fredrik Norén,
ombudsman

Pension - vad händer nu?

Jag har gått i pension efter 32 år som officer. Vad gör jag med mitt medlemskap i Officersförbundet?

Du kan stanna kvar som pensionärsmedlem i förbundet och behålla alla dina medlemsförmåner (förutom det arbetsrättsliga stödet) samt Officerstidningen för 40 kronor per månad (efter 68 års ålder kostar det 12,50 kr/mån). Ring kansliet eller mejla till kansliet@officersforbundet.se, berätta vem du är – namn och medlems- eller personnummer och ange när du går i pension så hjälper vi dig.

Carina Viklund,
medlemservice

72 timmars veckovila?

Stämmer det att jag måste ha 72 timmars sammanhängande veckovila? Jag känner inte att jag behöver vara ledig så länge.

Ja det stämmer att du måste ha det under en sammanslagen 14-dagarsperiod. Arbetstidslagen och vårt arbetstidsavtal bestämmer veckovilan. Det är både en skyldighet och en rättighet som inte är valbar.

Patrik Larsson,
ombudsman

Kansliet:

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer:

Susanne Skäfte

Administrativt ansvarig:

Marie Eriksson

Ombudsmän:

Patrik Larsson, Conny Jansson,
Mikael Boox, Mikael Kenttälä,
Fredrik Norén, Elina Meyer

Medlems- och försäkringservice:

Carina Viklund

Förhandlingschef:

Susanne Nyberg

Kommunikationschef:

Fredrik Hultgren

Kommunikatör:

Jennie Timgren

Officersförbundets

förtroendevalda revisorer:
Jonas Holmgren, Hampe Klein

Adress:

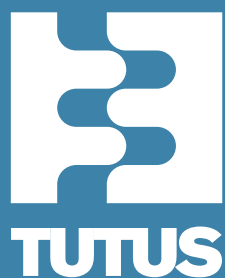
Officersförbundet
Box 5338 102 47 Stockholm

Telefon: 08-440 83 30

Fax: 08-440 83 40

E-post:

kansliet@officersforbundet.se

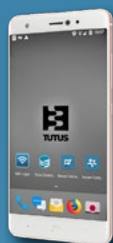

I nationens tjänst.

För skydd av hemliga och sekretessbelagda uppgifter.

VPN och brand-
väggar

Säker krypterad
smartphone

Kryptering av filer
och kataloger

Svensk säkerhetsteknologi, godkänd på nivån Restricted.

+46 8 551 102 30, info@tutus.se, www.tutus.se

B Posttidning

Avs: Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

EN HELG TILLSAMMANS

med andra i samma situation

Familjehelger
Ungdomsläger

Aktiviteter och stöd för anhöriga
och personal på internationell insats.
Vi har avtal med Försvarmakten.

www.invidzonen.se

**INVID
ZONEN**
ETT NÄTVERK
FÖR ANHÖRIGA